LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje 12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

NO. 6 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, VASARIO (FEBRUARY) 6, 1976 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 65-IEJI

KRISLAI

Izraeliečių klaida
Ir misijonieriai — šnipai
Be reikalo išsigandę
Vėl gąsdina
Nebegali užginčyti

A. BIMBA

Sausio 28 dieną abiejų Kongreso rūmų bendroje sesijoje kalbėjo su oficialiu vizitu atvykęs Izraelio premjeras Mr. Rabin. Jis dar kartą storai pabrėžė, kad Izraelio vyriausybė niekados nesutiks tartis su Palestinos Išsilaisvinimo Organizacijos atstovais. Tegul, girdi, už palestiniečius kalba ir jiems atstovauja Jordano karalius.

Tas tik parodo, kad Izraelio vadai nesiryžta Vidurio Rytuose siekti taikos. Juk arba Palestinos klausimas bus išspręstas, arba palestiniečiams bus pripažinta teisė į nepriklausomą valstybę, arba šiame svarbiame pasaulio kampe nebus pastovios ramybės ir saugumo ne tik jame esančioms arabiškoms tautoms, bet ir pačiam Izraeliui. Tam pavojui nenumatyti reikia paskutinių politinių neregių. Tokiais, matyt, yra dabartiniai Izraelio lyderiai.

□

Dar vienas skandalas su ta Centrinės Žvalgybos Agentūra. Iškilo aikštėn, kad beveik visi įvairiausių Amerikos bažnyčių misijonieriai užsieniuose taip pat yra Žvalgybos agentai — šnipai.

Bažnyčių galvos labai susirūpinusios. Šios slaptybės atidengimas labai pakenks jų bizniui.

Niekas netiki, kad disciplinuoti misijonieriai tapo Žvalgybos šnipais be aukštosios bažnyčių vadovybės įsakymo jais tapti.

□

"Italija komunizmo išvakarėse", šaukia Bostono menševikų gazieta. Girdi:

"Jau seniai NATo kraštų vadai gąsdinasi dėl Italijos ateities . . . Italijoje kai kuriuos miestus ir miestelius jau seniai valdo komunistai, kaskart vis daugiau balsų surinkdami savivaldybių rinkimuose. Kai balsų skaičius už juos labai pašoko paskutiniuose tokiuose rinkimuose, tada ir pradėta kalbėti jau apie tikrą ir labai artimą pavojų. Jeigu dabar būtų paskelbti parlamento rinkimai, tai komunistų partija surinktų daugiau balsų negu kuri nors kita atskira partija . . ."

Kad NATo kraštų lyderiai yra išsigandę beveik iki mirties, tai nesunku mums suprasti. Bet kodėl turėtų mušti trivogą mūsų broliai Bostono menševikai, už kelių tūkstančių mylių nuo Italijos, tai nesuprantama. Rodosi, kol kas jie dar neturi tokių didelių kapitalų, kad net iš Italijos komunistai atvyktų ir juos konfiskuotų. Todėl pavojus ir jų interesams tiktai įsivaizduojamas.

□

Kongrese yra svarstomas naujas biudžetas. Prezidentas reikalauja militarizmo reikalams skirti net dešimtį bilijonų dolerių daugiau, negu buvo senajame biudžete. Bet ar Kongresas sutiks?

Reikia jį pagąsdinti kad ir jau pusėtinai nudėvėtu tarybiniu baubu. Tam tinkamiausias, aišku, gynybos sekreto-

(Tęsinys 2 pusl.)

Aukščiausiasis teismas faktinai panaikino visokį apribojimą

1971 metais Kongresas priėmė "Federal Election Campaign Act", kuriame buvo maždaug nustatytos sumos, kiek kuris kandidatas į prezidentus bei Kongreso narius gali sukelti ir išleisti agitacijai už save. 1974 metais įstatymas buvo šiek tiek pakeistas, bet finansiniai apribojimai buvo palikti. Dabar tą įstatymą apsvarstė Aukščiausiasis Teismas ir padarė savo patvarkymą, kuris tokį apribojimą panaikina.

Pav., pagal seną įstatymą, asmuo, norėdamas būti savo partijos kandidatu į prezidentus, pirminiams rinkimams ("primarys") negalėjo legališkai išleisti daugiau kaip 10 milijonų dolerių. Dabar Aukščiausiasis Teismas tą panaikino. Toks asmuo dabar galės susikelti bei savais pinigais kiek tik nori išleisti be jokio apribojimo. Tai didelė paslauga multimilionieriams, kurie nori kandidatuoti.

Londonas. — Anglijoje verbuojami jauni vyrai už gerą atlyginimą vykti į Angolą ir kariauti prieš jos revoliucinę valdžią. Tai esą daroma be valdžios sutikimo. Darbiečio Willsono vadovaujama vyriausybė dargi smerkianti tokį verbavimą.

Sūnus tevo pėdomis iš Missouri valstijos

James W. Symington

Senatorius Stuart Symington yra susirgęs ir guli ligoninėje. Jis jau 74 metų. Jis pareiškė, kad, pasibaigus šiam terminimui jis nebekandidatuos.

Bet jis turi sūnų James, kuris irgi veiklus politikas. Jis taipgi demokratas ir Kongreso Atstovų Rūmų narys — reprezentantas iš tos pačios Missouri. Jis pareiškė, kad jis kandidatuos į senatorius. Jam būsią nesunku laimėti.

Kovoja prieš sveikatai pavojų

Washingtonas. — Amerikos Tekstilės Darbininkų Unija patraukė į teismą federalinį Darbo sekretorių. Unija reikalauja, kad teismas priverstų sekretorių imtis žygių prieš tekstilės pramonės savininkus, tikslu priversti juos pašalinti darbininkų sveikatai pavojų. Tekstilės fabrikuose susidaro labai daug medvilnės dulkių, kurios pavojingos sveikatai. Tą pavojų galima pašalinti, bet savininkai nesirūpina. Jiems tomis dulkėmis kvėpuoti nereikia. Teismas turėtų juos priversti pagerinti sąlygas.

NAUJOJI KLAIPĖDA

1945 metų sausio 28 dieną Tarybinė Armija išvijo fašistinius okupantus iš Klaipėdos ir baigė vaduoti Tarybų Lietuvą.

Neatpažįstamai pasikeitė Tarybų valdžios metais uostamiestis. Vien devintojo penkmečio metais apie 10 tūkstančių klaipėdiečių šeimų gavo naujus butus, pastatyta nauja 600 vietų moderni ligoninė, daug parduotuvių, vaikų darželių, mokyklų, kino teatras "Žemaitija". Išaugo uostamiesčio pramonė, įsikūrė Lietuvos jūrų laivininkystė, kurios laivai dabar raižo įvairias pasaulio jūras ir vandenynus. Smarkiai išaugo žvejybinis laivynas, pasipildęs naujais moderniais laivais.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Prezidentas Ford žada atsteigti CIA pasitikėjimą

Washingtonas. — Prezidentas Ford pareiškė, kad CIA (Central Intelligence Agency) efektyvumas nebus atsteigtas ją sugriaunant. Jis žada nuo dabar visomis jėgomis stengtis taip žemai Amerikos visuomenėje nupuolusios agentūros pasitikėjimą pilnai atsteigti.

Tokį pažadą prezidentas sudėjo laike ceremonijų įvesdinant naują CIA direktorių. O George Bush, priimdamas jo paskyrimą ton vieton, pasakė, kad jis nesigailės pastangų agenturą apginti nuo "piktavalių", kurie esą pasimoję ją sunaikinti. Jis pažadėjo suteikti CIA agentams užsieniuose pilniausią apsaugą.

Prezidento Ford ir naujojo CIA direktoriaus Bush pareiškimus labai karštai sveikino ceremonijose dalyvaujantieji CIA agentai, kurių buvo virš 300, ir kai kurie Kongreso nariai.

Tuo tarpu Kongreso Atstovų Rūmai 246 balsais prieš 124 nutarė neleisti žvalgybos reikalais komitetui savo raporte atidengti ir paskelbti "klasifikuotą" (slaptą) medžiagą apie CIA ir kitų žvalgybos agentūrų veiklą.

Prezidentas Ford šį Atstovų Rūmų nutarimą laiko jo šalininkų Kongrese dideliu ir svarbiu laimėjimu.

Kaip žinia, Atstovų Rūmų komitetas, kuris plačiai tyrinėjo šios šalies žvalgybos veiklą, buvo pasimojęs savo raporte paskelbti ir taip vadinamą "klasifikuotą" informaciją.

Dar vienas laimėjimas

Pranešama, kad Angolos Liaudies Respubliką pripažino dar viena Afrikos šalis — tai Sierra Leone. Tai 24-ta Afrikos šalis jaunai respublikai, kurią remia socialistinis pasaulis, suteikia pripažinimą.

Fordas ir Kissingeris pasidavė reakcininkams

Washingtonas. — Sakoma, kad prezidentas Fordas ir sekretorius Kissingeris nutarė nebedarbuotis, kad Kongresas panaikintų reakcininkų pravestą įstatymą, kuriame Tarybų Sąjunga prekybiniai diskriminuojama. Jie pakeitę savo nusistatymą būk todėl, kad Tarybų Sąjunga pripažino Angolos Liaudies Respubliką ir remia Liaudies Išsilaisvinimo Judėjimo vadovaujamą vyriausybę.

Bet iš tikrųjų, jie priėję išvados, kad rinkimų metais neapsimoka pyktis su senatoriaus Jacksono vadovaujančioms reakcinėmis jėgomis Kongrese.

Lisbon. — Portugalijos darbo unijos reikalauja, kad valdžia padarytų galą reakcininkų-fašistų terorui prieš komunistus ir kitus pažangiuosius žmones. Kai kuriuose šalies rajonuose tas teroras yra išėjęs iš visokių ribų.

DRĄSŪS, KOVINGI MOKSLO VYRAI

Gregory C. Minor

Richard B. Hubbard

Dale G. Bridenbaugh

San Francisco, Cal. — Visi trys dar jauni, šeimų tėvai, aukštus mokslus baigę vyrai, inžinieriai. Visi trys turėjo gerus, gerai apmokamus, atsakingas darbus General Electric kompanijoje. Kiekvienas gaudavo nuo $30,000 iki $40,000 į metus.

Bet tuos darbus metė. Mat, jų darbas siejosi su branduolinės energijos vystymu, su branduolinių reaktorių įrengimu, bei operavimu ir, aišku, su branduolinių ginklų gaminimu. Jie mato, jie sako, Amerikai ir žmonijai pavojų. Jų sąžinė ir sveikas protas nebeleidžia jiems tokiu užsiėmimu gyvenimą pelnyti. Todėl jie pasitraukė ir įstojo į antibranduolinį judėjimą Californijoje. Nuo dabar jie visą savo mokslinį žinojimą ir protą panaudos kovai prieš tą žmonijai pavojų.

Didžiausia jiems šlovė!

Ketvirtadalis milijono amerikiečių — už grotų!

Leidinys "Corrections Magazine" pateikia duomenų apie Jungtinių Valstijų kalėjimų gyventojus. Jų pasibaisėtinai daug. Jų esama 250,000!

Palyginus su kalinių skaičiumi 1974 metais, jis paaugo 24,000.

Kalinių skaičius paaugo visose valstijose, išskyrus Californiją. Tik joje šiek tiek sumažėjo. Bet irgi, sakoma, tik laikinai, ir ne todėl, kad būtų per metus įvykę mažiau nusikaltimų, bet tik todėl, kad Californijoje dėl naujų patvarkymų pasidarė lengviau kaliniams išeiti iš kalėjimo sąlyginiai, išbandymui, taip vadinamam "probation".

Pasibaisėtina ir tai, kad 23 procentus visų kalinių sudaro jaunuoliai tarp 17 ir 20 metų amžiaus! Žurnalas pastebi, kad jaunuolių kalinių skaičius, kaip viskas rodo, dar toli gražu nėra pasiekęs čiukuro!

Popiežius bara moteris

Vatikano Miestas. — Popiežius Paulius VI išleido rūstų kreipimąsi į pasaulio moteris. Jis jas bara, kad moterys per smarkiai kovojančios už išsilaisvinimą.

Popiežius sako, kad mūsų moterys, bekovodamos už savo teises, pačios suvyriškės ir praras savo moteriškumą. Kam tada jos betiks!

Teroras prieš streikierius

Manila. — Filipinų valdžia paleido darban armiją prieš streikuojančius darbininkus, arija tuoj suareštavo daugiau 200 streikierių.

Taip pat pati valdžia suėmė ir įkalino 120 darbininkų organizatorių, studentų ir šiaip veikėjų. Kaltina juos priklausymu Komunistų Partijai.

Siemet influenza tik lengvo pobūdžio

Atlanta. — Ligoms Kontroliuoti Centras sako, kad šiemet influenza susirgimai bus tiktai lengvo pobūdžio. Influenza susirgimai šiemet prasidėjo daug vėliau. Praeityje ši liga pradėdavo pasireikšti lapkričio arba gruodžio mėn., o šiemet pradėjo pasirodyti tiktai sausio mėnesį.

Tikimasi, kad susirgimų sezonas šiemet bus daug trumpesnis.

Linkėkime, kad Centro pranašystė išsipildytų visu tūkstančiu procentų . . .

Kriminalizmo plitimas Prancūzijoje

Paryžius. — Per pastaruosius 10 metų Prancūzijoje kriminalizmas daugiau negu pasidvigubino. Visoje šalyje didžiausias susirūpinimas. Kai kuriose vietose civiliniai žmonės sudaro ginkluotas grupes apsigynimui nuo kriminalistų. Policija yra bejėgė.

Krizė, nedarbas, infliacija, kainų kilimas laikoma vyriausia kriminalizmo plitimo priežastimi.

Majorai reikalauja bilių pasirasyti

Washingtonas. — Didžiųjų miestų majorų konferencija, kurioje dalyvavo ir N. Y. miesto majoras Abraham Beame ir kuri tęsėsi dvi dienas, reikalavo, kad prezidentas Fordas, be delsimo, pasirašytų Kongreso priimtą viešųjų darbų bilių. Pagal tą bilių federalinė valdžia išleistų 62 bilijonus dolerių įvairiems viešųjų darbų projektams, kurie, sakoma, darbu aprūpintų 600,000 bedarbių.

Prezidentas yra pareiškęs, kad jis šį bilių vetuos (atsisakys pasirašyti).

Naftą vartojančios šalys susitarė

Paryžius. — Aštuoniolika Vakarų Europos šalių susitarė bendromis pastangomis vystyti savo energijos resursus, kad reikėtų kuo mažiausia naftos importuotį iš naftą gaminančių kraštų. Į tą skaičių įeina ir Jungtinės Valstijos bei Kanada.

Tik Kanada pareiškė, kad jinai negalės leisti kitoms šalims laisvai naudotis jos naftos šaltiniais.

Rezignavo ar tapo pašalintas?

Daniel P. Moynihan

Staiga praeitą antradienį ateina iš Washingtono žinia, kad ponas Daniel P. Moynihan, JAV delegacijos Jungtinėse Tautose pirmininkas iš tos aukštos vietos rezignavo. Laiške prez. Fordui sako, kad jis nusprendęs grįžti į Harvardo universitetą profesoriauti. Aišku, prezidentas sako, kad jis labai apgailestauja Moynihan pasitraukimą ir labai giria jo vaidmenį pasaulinėje organizacijoje.

Taip jau priimta diplomatus traktuoti, kad nepakenktų jų karjerai. Dažnai tos "rezignacijos" yra tik visuomenės akims muilinti. Manoma, kad taip yra ir su Mr. Moynihanu.

Kaip žinia, jis savo užsilaikymu pasaulinėje organizacijoje diskreditavo ne tik save, bet šią šalį. Siandien Jungtinės Valstijos Jungtinėse Tautose yra izoliuotos. Tiesa, tai kalta vyriausybės politika, kurią Moynihan pravedė, bet prie to daug prisidėjo ir jo grubonijiškumas. Spėjama, prezidentas Fordas "gražiai" paprašė jį rezignuoti, nors prie krūtinės ranką pridėjęs bažijasi, kad to jis nedarąs.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published Fridays, except in case of Hollidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Planas Italijos kapitalizmui gelbėti

Italijos Krikščionių Demokratų partijos vadams nesiseka sudaryti efektingos politinės koalicijos, kuri pajėgtų Italiją valdyti be komunistų. Ypač jie bijo pravesti naujus parlamento rinkimus nugalėjimui šusidariusios politinės krizės. Jie ne tik nujaučia, bet, sakoma, ir gerai žino, kad tokiuose rinkimuose prie dabartinių sąlygų komunistai pasiektų didelių laimėjimų, gal net pasidarytų didžiausia ir įtakingiausia partija visoje Italijoje.

To gi bijo ne tik Krikščionių Demokratų Partijos galvos, bet ir kitos buržuazinės politinės grupuotės. Kaip tik tokio atsitikimo bijo ir mūsų Jungtinių Valstijų vyriausybė ir kitų NATO kraštų lyderiai. Bet kur išeitis? Ko dabar reikėtų griebtis Italijos kapitalizmui išgelbėti iš šios politinės krizės?

Vienas planas jau gana gerai išbandytas, bet nedavė teigiamų rezultatų. Kaip žinia, Centrinės Žvalgybos Agentūra (CIA) išleido milijonus dolerių papirkimui krikščionių demokratų ir kitų buržuazinių grupių vadų, kad jie nepasiduotų jokiai pagundai įsileisti į valdžią komunistų atstovų. Jie taip iki šiol ir daro. Bet krizė nepraeina. Krizė dar gilėja. Komunistų įtaka ir laimėjimai kasdien auga.

Italijos kapitalizmo padėtis desperatiška. Ir štai "The N. Y. Times" siūlo savo planą. Didlapis teisingai pabrėžia, kad šešiais milijonais amerikoniškų dolerių papirktais krikščionių demokratų ir kitų politinių grupių vadais nebegalima pasikliauti. Jie, pasirodo, bejėgiai krizei nugalėti. Politinę krizę pagimdė ekonominės krizės siautėjimas. Todėl ir reikia visas patrankas nukreipti prieš šią krizę. Reikia gelbėti Italijos ekonomiką.

Bet kaip? Didlapis siūlo Amerikai ir kitiems NATO kraštams tuojau sutartinai Italijos kapitalizmui atkelti vartus į plačiausius kreditus, visai nė negalvojant, kaip ir kada jis už tuos kreditus atsilygins. Tegul reikėtų juos ir visai pamiršti.

Tų plačių kreditų pagalba, sako didlapis, Italijos ekonomika tuoj atsistotų ant tvirtų kojų, ir kaip beregint — nedarbas išgaruotų. Plačioji darbo liaudis praturtėtų ir liautųsi net ir sapnavus apie komunistus, atėjus rinkimams ji nebeturėtų nei reikalo, nei noro už jų kandidatus balsuoti . . .

Dabar tik lieka palaukti ir pamatyti, kaip į šį New Yorko didlapio sumanymą Italijos kapitalizmo išgelbėjimui atsilieps mūsų vyriausybė ir bendrai šios šalies kapitalas. Gal gi kokioje nors formoje ir bus imamasi jį išbandyti praktikoje.

Kaip grūmojimas labai neskaniai atsirūgo

Senatorius John V. Tunney, kurio pasiūlymu Kongresas uždraudė vyriausybei kištis į Angolos vidinius reikalus, ten militariniai ir finansiniai remiant reakcines frakcijas, kaltina prezidentą Fordą ir sekretorių Kissingerį už Amerikos prestižo ir įtakos nupuldymą toje tolimoje Afrikos respublikoje. Jis sako, kad atsakinga yra jų nepateisinama grūmojimo politika.

Pasirodo, kad prez. Fordas praeitų metų gruodžio 11 dieną įteikė Angolos Liaudies Išsilaisvinimo Judėjimo atstovui Jungtinėse Valstijose labai grūmojantį memorandumą, kuris buvo tuojau perduotas Angolos Respublikos premjerui Dr. Agostino Neto. Memorandume, tarp kitko, įsakoma jaunutės respublikos vadovybei nedrįsti imti bet jokią paramą iš Tarybų Sąjungos bei kitų socialistinių kraštų, pav., iš Kubos. Taip pat jame grūmojančiai pabrėžiama, kad Angolos Liaudies Respublika, Liaudies Išsilaisvinimo Judėjimo vadovaujama, nepajėgs atstatyti savo ekonomikos be Amerikos ir kitų Vakarų šalių finansinės ir technologinės pagalbos ir t. t.

Tuo, žinoma, labai pasipiktino premjeras Neto ir dar griežčiau nusistatė prieš Amerikos kišimąsi į jo šalies vidinius reikalus, į diktavimą, kaip tuos reikalus tvarkyti.

Šiurkštaus grūmojimo politika bent jau šiame atsitikime neapsimokėjo.

Senatorius Tunney, demokratas iš Californijos, pilnai teisus.

Apie eksportavimą katastrofos

"Toje srityje specialistai persergėjo Senato pakomitetį, kad galimas daiktas, jog mes sėjame susinaikinimo grūdus," skaitome dienraštyje "Long Island Press". Gal būt jie perdeda, bet mes tikimės, kad Kongresas ir Baltieji Rūmai atkreips dėmesį į šį persergėjimą.

Atominės Energijos Komisijos pirmasis pirmininkas David Lilienthal pasiūlė laikinai nutraukti visus atominės medžiagos ir technologijos eksportavimus. Jis bijo, kad jos bus panaudotos karo pabūklams gaminti arba pateks į teroristų rankas.

Warren Donnelly, energijos specialistas, Kongreso Bibliotekos darbuotojas, pasakė, kad mes turime 32 atskiras sutartis dalytis branduoline technologija su kitomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis. Daugelis šių sutarčių, jis pasakė, neduoda pakankamos apsaugos nuo branduolinių medžiagų pavogimo, arba užtikrinimo, kad tos valdžios jų nepaves teroristinėms grupėms".

Vadinasi, mes, eksportuodami branduolinę medžiagą ir technologiją, eksportuojame katastrofą — susinaikinimą ne tik sau, bet visai žmonijai.

Šis "Long Island Press" persergėjimas vyriausybei ir Kongresui daromas labai laiku ir labai vietoje. Juo turėtų susirūpinti visi amerikiečiai.

Kas ką rašo ir sako

IR MŪSŲ SVEIKINIMAS ŠAUNIESIEMS VARĖNIEČIAMS

Vilniaus dienraštyje "Tiesa" (sausio 24 d.) korespondencijoje "Gera metų pradžia" iš Varėnos rajono skaitome:

"Per praėjusį penkmetį Varėnoje išaugo dar vienas naujas gamybinis pastatas — centrinė sviesto gamykla. Tai buvo ženklus įvykis varėniškiams. Įmonė viršijo gamybines užduotis. Dabar gi, pirmosiomis dešimtojo penkmečio dienomis, visos gamybininkų mintys — apie naujus darbus, naujus planus. Kokie jie?

Praėjusį penkmetį Varėnos piencininkai labiausiai rūpinosi mažinti rankų darbą, automatizuoti gamybos procesus. Dabar iškilo naujas uždavinys — išplėsti pieno produktų asortimentą, nepamirštant ir produkcijos kokybės.

Štai kodėl buvo pradėtas rekonstruoti Druskininkų cechas. Dabar ten perdirbama apie 30—40 tonų pieno per parą. Paskatino skubėti tai, kad Druskininkų kurortui iki šiol dar trūksta sūrių, sūrelių, varškės bei dietinių pieno produktų. Nestabdant gamybos, ceche įruošiamas varškės cechas, pagalbinės patalpos. Užbaigus cecho rekonstrukciją, gamybiniai pajėgumai padidės net 5 kartus. Tuo pačiu pagerės darbo sąlygos, produkcijos asortimentas.

Pirmomis dešimtojo penkmečio darbo dienomis gamyklos darbo sparta, organizuotumas dar padidėjo. O juk sakoma: gera pradžia — pusė darbo."

ASILIŠKI SAPALIOJIMAI

Chicagos menševikų laikraštis giriasi, kad jis turi Vakarų Vokietijoje korespondentą. Juo esąs J. Kairys. Gal ir taip. Tiktai toks ignorantas su savo sapaliojimais ir tinkamas būti tokio laikraščio korespondentu.

Antai, šis J. Kairys aną dieną tame laikraštyje prieš skaitytojus išstojo su straipsniu "Komunizmas — visokeriopos krizės priežastis", kuris prasideda su tokiais asiliškais sapaliojimais:

"Kartais tenka nugirsti kalbant ir skaityti spaudoje apie komunizmo krizę, kurios dėlei jis turėtų jau sulaukti pabaigos. Iš tikrųjų ne apie komunizmo krizę tektų kalbėti ir rašyti, bet apie komunizmą, kaip krizę, nes jis, — komunizmas, yra krizė ne vien savo teorija, bet, kaip patirtis rodo, ir praktika. Kitaip sakant, savo esme ir savo visa apimtimi komunizmas yra krizė ir kaip toks jis teatneša ją, krizę, visur ten, į kur jis ateina".

Betgi antikomunistinės propagandos visiškai neapakintas žmogus puikiai žino, kad šiandien giliausia krizė siautėja tiktai kapitalistiniame pasaulyje, o jo nė su žiburiu nesurasi socialistiniuose kraštuose. Visoje šioje planetoje nėra tokio kapitalistinio krašto, kuris nesirgtų giliausia ekonomine, socialine ir politine krize — infliacija, nedarbu, kriminalizmo plitimu, korupcijos klestėjimu, finansiniu bankrotu. Nėra išimtis, kaip mes visi puikiai žinome, ir mūsų Jungtinės Amerikos Valstijos. O net ir aršiausi Tarybų Sąjungos ir visų socialistinių kraštų priešai nedrįsta tvirtinti, kad kuriame nors jų siautėja infliacija ir nedarbas.

Paimkime pavyzdžiu, kad ir Vokietijas — Vokiečių Demokratinę Respubliką (Rytų Vokietiją) ir Vokiečių Federatyvinę Respubliką (Vakarų Vokietiją), kurioje, matyt, gyvena ponas Kairys. Niekas, o niekas nėra teigęs, kad R. Vokietijoje krizė siautėja, kad jei ne milijonai, tai šimtai tūkstančių darbininkų vaikštinėja be darbo, nes jo negali gauti. Tuo tarpu Vakarų Vokietijoje, paties Kairio panosėje, paskutiniais pranešimais, daugiau kaip 1,500,000 yra bedarbių!

Na, o jis mato krizę ne kapitalizme, bet komunizme. Jam ne kapitalizmas yra visų krizių (jų tarpe ir baisiausiu, kruviniausių karų) priežastis, bet komunizmas.

Tokie atvirai asiliški J. Kairio sapaliojimai gal labai patinka, gal grynas pinigas Martynui Gudeliui, bet labai abejotina, kad jo skaitytojai jais patikėtų.

KODĖL TOKS SKUBINIMASIS SU SUTARTIMI SU ISPANIJA?

Kaip žinia, valstybės sekretorius Kissingeris vyko į Maskvą pasitarimui ir priėjimui kokio nors konkretaus susitarimo jau keletą metų besitęsiančių derybų su tarybine vyriausybe dėl strateginių (branduolinių) ginklų apribojimo klausimu. Po keleto dienų derybų ir diskusijų, išgirdome tiktai tiek, kad mūsų sekretorius sugrįžta optimistiškai nusiteikęs, ir po to užviešpatavo absoliutiška tyla. Nieko nesakoma apie kokį nors Maskvoje susitarimą.

Bet grįždamas iš Maskvos, sekretorius kelioms valandoms sustoja Ispanijos sostinėje Madride pasitarimui dėl santykių tarpe Ispanijos ir Jungtinių Valstijų. Pirma, negu lėktuvas pasiekė Washingtoną, išgirstame, kad Mr. Kissingeris kišenėje parsiveža paruoštą penkerių metų sutartį su Ispanijos karaliaus Carlo valdžia. Daug amerikiečių stebisi ir nesupranta, kaip tai galėjo atsitikti, kad taip negirdėtai skubiai Madride tapo pasiekta tokia svarbi sutartis.

Iš visų spaudos komentatorių išsireiškimų apie šį įvykį, mums atrodo, tik "Daily World" kolumnistas Conrad Komorowskis pataiko į tašką. Jis sako, to skubotumo priežasties reikia ieškoti įvykiuose Ispanijoje. Kaip matome, tenai demokratinės jėgos stiprėja, kasdien vis smarkiau kunkuliuoja liaudies kovos už demokratiją. Kaip joms užkirsti kelią?

Mūsų Fordo vyriausybė ir Ispanijos Carlo vyriausybė mano, kad su tomis liaudies jėgomis susidoroti bus galima tiktai Amerikos milžiniškų militarinių bazių su desėtkais tūkstančių geriausiais branduoliniais ginklais ginkluotos armijos ir bilijonų dolierų pagalba. Vien tik jau Amerikos tokių jėgų laikymas ir tik jau pažadėjimas tokios milžiniškos finansinės pagalbos, sustiprina karaliaus reakcinį režimą ir visas reakcines kapitalo jėgas, o, žinoma, įneša pesimizmo į kai kuriuos darbo liaudies sluogsnius, kurie dar ir šiandien į Ameriką žiūri kaip į demokratijos šalininkę.

BARBARAI NIEKO NEPASIMOKĖ

Atsimenate pokario laikus. Lietuvių tautos atplaišos įsiutusiai puolė mūsų įstaigas ir parengimus. Kiekvieną mūsų sambūrį pikietuodavo. "Vaduotojai" staugdavo prie parkų vartų ir svetainių durų, kur žmonės susirinkdavo, kartais bandančius į parengimą įeiti ir užpuldavo, ir sumušdavo. Pav., Clevelande tokie chuliganai įeinant į salę "Laisvės" redaktorių, tik sugrįžusį iš Lietuvos ir pakviestą papasakoti savo įspūdžius ir sukelti finansinės paramos įsteigimui Vėžio Ligos Instituto Vilniuje, užpuolė, sumušė, sukruvino. Niekšai sakė, kad jie nušluos nuo šios planetos visas pažangiųjų lietuvių įstaigas.

O kas atsitiko? Ką jiems toks chuliganizmas davė? Ogi nieko. Mūsų įstaigos ir šiandien tebegyvuoja ir tebeveikia. Jie gi atkando dantį ir liovėsi mus ir mūsų parengimus terorizavę. Amerikos lietuvių masės juos pasmerkė. Juos palaikė barbarais.

Dabar skaitome Chicagos reakcininkų spaudoje pasigyrimą, kad ten sausio 22 d. vakarą "etninės Chicagos grupės labai vykusiai pikietavo sovietų baletą, atvykusį gastrolėmis į Chicagą. Rusai, vokiečiai, ukrainiečiai, gudai, lietuviai, latviai estai ir kiti plakatais ir atsišaukimais atkalbinėjo žmones nuo pasigėrėjimo gastroliuojančiais šokėjais".

Ar šiais laikais, šiame šimtmetyje, begalima įsivaizduoti barbariškesnį veiksmą, kaip šis prieš visame pasaulyje pripažintus geriausius baleto šokėjus?

Pasirodo, kad tie lietuviški tautos išmatos, kurie šiame pikiete irgi dalyvavo, nieko nepasimokė iš savo panašių Chuliganiškų ėjimų nesekmės. Tiesa, jie vieną kitą chicagietį veikiausia ir sulaikė nuo įėjimo į salę, betgi jie patys pasirodė kultūros neapkentėjais ir priešais. Jie šiuo pikietu patys save demaskavo plačiųjų masių akyse.

Izraelio premjeras Yitzhak Rabin [kairėje] ir prezidentas Fordas. Ir eidami po lietsargiu jie diskusuoja Vidurio Rytus. Premjeras atvyko gauti iš Amerikos daugiau militarinės ir kitokios paramos.

Demokratinės Vokiečių Respublikos sostinės Rytų Berlyno vaizdas Lenino gatvės apylinkėje.

Nuo karaliaus iki socializmo

Ne vieną mėnesį Švedijoje vyko plati politinė diskusija, kai buvo ruošiamasi kiek pakeisti karaliaus statutą. Nors šalies vyriausybė ir dabar privalo supažindinti karūnuotąjį su valstybės reikalais, bet atpuolė būtinumas prašyti jo didenybės sankcijos kiekvienam svarbesniam aktui.

Dar daugiau — jau ketverius metus Švedijos profsąjungų centrai ir įtakingi valstybės vyrai ragina darbininkus aktyviai dalyvauti, ruošiant "demokratijos pramonėje" projektą. Darbo žmonių valdžios iškovojimas, socializmo eksperimentas laisvės sąlygomis, demokratinis, švediškasis socializmas — tai toli gražu ne visi skambūs žodžiai, kuriuos šiam projektui skiria savo pareiškimuose ne tik vadinamieji profsąjungų teoretikai ekonomistai R. Meidneris, G. Fondas, A. Gedborg, bet ir tokie valdančiosios Švedijos socialdemokratų darbininkų partijos veikėjai, kaip šalies ministras pirmininkas U. Palmė.

Ką numato taip liaupsinama Švedijos "ekonominė demokratija"? Girdi, ateityje dalį kompanijos pelno reikia kasmet pervesti į nedalomą įmonės "darbo žmonių fondą". Tokiu būdu per 25—35 metus šis fondas perims kontrolinį akcijų paketą, ir, vadinasi, įmonė tada priklausys nebe privačiai kompanijai arba savininkui, o įmonės kolektyvui, — Švedijos pramonėje nebeliks kapitalizmo.

Bene svarbiausias švediškosios "socializmo" programos bruožas, kaip pripažįsta vienas iš jos autorių G. Fondas, yra tas, kad ją "galima įgyvendinti nors ir rytoj, negąsdinant kapitalo". Kapitalistams "Ekonominė demokratija" iš tiesų nebaisi. Kas bus po 23—35 metų, kaip sakoma, pagyvensime — pamatysime. Tuo tarpu vadinamojo darbo žmonių fondo pinigėliai liktų čia pat, įmonėje. Kapitalizmo tariamo panaikinimo vardan darbininkai turėtų dirbti našiai, nereikalauti didesnio užmokesčio, nestreikuoti, nes priešingu atveju mažėtų kompanijos pelnai, atitinkamai mažiau būtų atskaitoma į "darbo žmonių fondą" ir, ko gero, iki biblijinio pasaulio galo nepavyktų kolektyvui tapti įmonės savininku.

Protingesni švedų kapitalistai bijo ko kito: ar patikės darbininkas, kad "ekonominė demokratija" sumanyta jo gerovei. Štai Švedijos įmonininkų susivienijimo direktorius K. Gisekas dygiai klausia projekto kūrėjų, kaip ten būsią, jei, svarstant kolektyvines darbo sutartis, toje pačioje stalo pusėje atsidurs kompanijų ir profsąjungų atstovai, nes ir vieni, ir antri, anot švedų socialdemokratų, bus įmonės savininkai. "Aš bijau, — atvirai pareiškė šis buržuazijos atstovas, — kad darbininkų nepasitikėjimas profsąjungomis, kuris įmonėse jau egzistuoja, dar sustiprės . . ."

"Švediškojo socializmo" projektų kūrėjai, suprantama, ir negali tikėtis kitokio likimo. Darbininkų nuotaikas vaizdžiai išsakė Kairiosios partijos — komunistų pirmininkas L. Verneris, pareikšdamas, kad: "Po paranke su savininkais mes socializmo neprieisime". **A. Petkus**

KRISLAI

(Tasa is 1 pusl.)

rius. Todėl staiga Mr. Dan Rumsfield ir suriko: Saugokimės, mums pavojus! Tarybų Sąjunga mus pralenks, jeigu pono prezidento reikalavimo neparemsite!

□

Chicagos kunigų organo žymusis bendradarbis Gediminas Galva metai iš metų įtikinėjo skaitytojus, kad socialistinė santvarka mūsų mielajai Lietuvai tik nelaimę ir sunaikinimą teatnešė, kad komunistai tik giriasi, kai jie kalba apie daromą didelį progresą visose gyvenimo ir veiklos srityse.

Bet gal pono Galvos liežuvis pavargo, o gal pagaliau pamatė jo melams liepto galą, kai net "Draugo" skaitytojai sugrįžę iš viešnagės Lietuvoje kalba apie didžiulę pažangą ir nebetiki Galvos melais apie badą ir skurdą. Nesvarbu. Svarbu, kad jis to laikraščio sausio 24 d. laidoje straipsnyje "Lietuvos ūkis 1975 metais" jau pripažįsta, puse lūpų, žinoma, kad visgi per paskutinius penkerius metus buvo pusėtinai pasistūmėta pirmyn.

Pavyzdžiui: ir "tautos pajamos pernai pašoko 6,7 proc., o per praėjusį penkmetį 32 proc". Ir "pramonės gamyba pašoko 9 proc., o per penkmetį — 49 proc.". Ir "pramonės darbininkų darbo našumas pakilo 7 proc". Ir "žemės ūkio gamyba pakilo 12 proc". Ir per "praėjusį penkmetį sudrenuota 687,000 ha ir sukultūrinta 400,000 ha". Ir į "gamybinę, ūkinę ir gyvenamųjų namų statybą 1975 m. įdėta 1,46 bil. rub., o per penkmetį 6,4 bil. rub.". Ir "kaimuose per penkmetį pastatė 3,7 mil. kv. m. gyvenamųjų namų". Ir "per penkmetį darbininkų ir tarnautojų atlyginimas pakeltas 19 proc., o kolektyviniame žemės ūkyje 37 proc."

Taipgi sužinome, kad šiandien Lietuvoje "dujas turi 76 proc. miestų butų, o kaime — 45 proc." kad:

"Didelis dėmesys kreipiamas į mokyklas. Per penkmetį lopšeliuose ir vaikų darželiuose auklėtinių skaičius padidėjo 45,000. Tuo metu pastatytose vidurinėse mokyklose mokosi 114,000 mokinių. Dar neaišku, kada bus galutinai įvestas privalomas vidurinis mokslas. Specialias vidurines mokyklas per penkmetį baigė 72,500, o aukštąsias — 38,800 . . .

Ligonių ir joms vietų skaičius padidėjo. Dabar 10,000 gyventojų tenka 111 lovų. Bent trečdaliu padidintos sanatorijos ir poilsio namai".

Tai matote, kaip pagaliau yra: Visur pažanga, visur laimėjimai.

KODĖL IR KAIP PRIEŠ 200 METŲ GIMĖ JUNGTINĖS VALSTIJOS?

ISTORINIAI BRUOŽAI

A. BIMBA

(Tęsinys iš praeito numerio)

VIETOJE tęsti toliau šito amerikiečių tautos istorijos laikotarpio ir jos vadų vaidmenio analyzą, priseina trumpai apsistoti ties vienu klausimu, kuris šitam laikotarpyj dar nebuvo vyriausiu klausimu, bet kuris jau veržėsi pryšakin. Pirmoji Revoliucija jo neišrišo. Po aštuoniasdešimts keturių metų jis iššaukė vieną didžiųjų tautos gyvenime krizių ir paskandino visą kraštą savo žmonių kraujuose. Tai buvo juodveidžių (negrų) klausimas.

Dar prieš Revoliuciją buvo žmonių, kurie vergiją jau pasmerkė ir už jos panaikinimą jau kovojo.

Kas liečia žymiausius Revoliucijos vadus, tai daugumoje jie buvo nusiteikę prieš vergiją. Pavyzdžiui, pirmutinė kvekerių draugija prieš vergiją buvo suorganizuota 1774 metais ir jos prezidentu buvo Benjaminas Franklinas. John Adams apie vergiją sakė: *"Reikėtų imtis kiekvienos protingos priemonės pašalinimui vergijos iš Jungtinių Valstijų."* Patrick Henry sakė: *"Aš nepateisinsiu—aš negaliu pateisinti vergijos! Aš tikiu, kad ateis laikas, kuomet iškils proga panaikinti šitą apgailėtiną piktybę."* Washingtonas taipgi troško *"priimti kokį nors planą, pagal kurį įstatymu būtų ilgainiui vergija panaikinta."* Jis, beje, ilgainiui savo vergus paliuosavo.*

*Benjamin Griffit Brawley: **A Short History of the American Negro**, pp. 27-28.

Tomas Jeffersonas, Nepriklausomybės Deklaracijos autorius, taip pat buvo vergijos panaikinimo šalininkas. Nors, tiesa, Henry, Washingtonas, Jeffersonas ir kiti buvo plantacijų ir vergų savininkai, tačiau tas nesulaikė jų nuo nusiteikimo prieš vergiją. Tai, žinoma, buvo kontradikcija. Bet ir šiandien panašių kontradikcijų mes turime: atsiranda kapitalistų, kurie stoja už kapitalizmo panaikinimą.

Tuo patim procesu, kuriuomi buvo nutraukiami ryšiai su Britanija ir dedami pamatai naujai, nepriklausomai tautai, Jeffersonas bandė palaipsniui panaikinti ir vergiją. Savo originaliame Nepriklausomybės Deklaracijos projekte jisai turėjo paragrafą, griežtai pasmerkiantį tą piktybę. Tasai paragrafas skambėjo:

"Jis [Anglijos karalius] vedė žiaurų karą prieš pačią žmogaus prigimtį, sulaužydamas jos pačias švenčiausias gyvenimo ir liuosybės teises asmenyse tolimų žmonių, kurie niekados jam neprasižengė, pagrobdamas ir parduodamas juos į vergiją kitam sausžemyje, arba padarydamas jiems galą žiauria mirtimi laike transportacijos į ten. Šis piratiškas karas, ta *pagoniškų* spėkų begėdystė, yra Didžiosios Britanijos *krikščioniško* karaliaus karas. Pasiryžęs palaikyti atvirą rinką, kur *žmones* galima parduoti ir pirkti, jisai suprostitutino savo galią, nuslopindamas kiekvieną įstatymišku keliu bandymą uždrausti arba suvaržyti šitą prakeiktą prekybą. O kad šitam baisybių rinkiniui nestokuotų tikrosios jo spalvos, jis dabar kursto tuos žmones sukilti ginklais prieš mus ir nusipirkti tą laisvę, kurią jis iš jų išplėšė, žudymu tų žmonių, ant kurių jis juos taipgi užkorė; tuo būdu apmokėdamas pirmesnes kriminalystes, papildytas prieš vienų žmonių laisvę, kriminalystėmis, kurias jis dabar ragina juos papildyti prieš gyvybę kitų žmonių."

Bet Kongreso priimtoje Nepriklausomybės Deklaracijoje šis paragrafas visai nebeskamba: Kongresas jį visai išmetė. Apie tai vėliau Jeffersonas rašė:

"... taipgi paragrafas, pasmerkiantis pavergimą Afrikos gyventojų, buvo išbrauktas patenkinimui South Carolina ir Georgia, kurios niekad nebandė suvaržyti vergų importavimą ir kurios, priešingai, tebenorėjo tęsti importavimą. Mūsų šiauriniai broliai taipgi, aš tikiu, jautėsi truputį švelnučiais tose sąlygose, nes nors jų žmonės patys teturėjo labai mažai vergų, tačiau jie buvo pusėtinai skaitlingi pristatinėtojai vergų kitiems."

O laiške Robert Walsh'ui, rašytam 1818 metų gruodžio 4 dieną, Jeffersonas sakė:

"... Aštrų Britanijos karaliaus pasmerkimą už atmetimą mūsų pakartotinių atšaukimų to įstatymo, kuris leido įvežimą vergų, atmetė kai kurie pietiniai džentelmonai, kurių sąmonė dar nebuvo subrendus iki pasibjaurėjimo šita prekyba."*

*Citatos imtos iš Carl Becker knygos: **The Declaration of Independence**, pp. 171-172.

Taip buvo vergijos kirminas paliktas tautos kūne laike Revoliucijos. Šis nusileidimas pietinių kolonijų vergų savininkams, vardan bendro fronto prieš Didžiąją Britaniją, greitai virto piktąja šunvote, kuri nebesulaikomai augo ir nuodijo visą tautos organizmą, pakol jinai nebuvo išpjauta ir išmesta aštuoniasdešimts keturi metai vėliau kaštais neapsakomų kančių ir kraujo praliejimo. Vergų savininkai, laimėję pirmą mūšį, pasidarė drąsesni ir atkaklesni. Revoliucijai praūžus ir laimėjus, atėjus darymui šalies Konstitucijos, jie jau jautėsi tokiais drūtais, jog kovojo už įamžinimą vergijos tame pamatiniam šalies dokumente, ir laimėjo tą kovą. Jiems pavyko į Konstituciją įrašyti sekamą punktą:

"Joks asmuo, laikomas verstinoje tarnyboje arba verstinam darbe vienoje valstijoje, pagal jos įstatymus, pabėgęs į kitą valstiją, nepaisant jokio tos kitos valstijos įstatymo bei patvarkymo, negali būti paliuosuotas nuo tokios tarnybos arba tokio darbo, bet turi būti sugrąžintas ant pareikalavimo savininkų, kuriems tokia tarnyba arba toks darbas priklauso."

Tai aiškus prieštaravimas Nepriklausomybės Deklaracijai, kuri skelbia visus žmones sutvertais lygiais, nutolimas nuo didžiojo Revoliucijos idealo. Šis prieštaravimas iššaukė daug ilgų ir karštų ginčų, kurie tęsėsi per septyniasdešimts metų iki vergijos nušlavimo. Vergijos priešai rėmėsi Nepriklausomybės Deklaracija, o jos šalininkai Konstitucija.

LABAI įdomu užmesti vieną kitą žvilgsnį ant Didžiosios Britanijos viešpačių atsinešimo linkui amerikiečių per šį krizio laikotarpį. Štai kaip į revoliucijonierius žiūrėjo Anglijos karaliaus paskirtas Georgia Kolonijos gubernatorius Wright. Revoliucijonieriai, sakė jis, yra "dalis žemiausio luomo žmonių, vyriausiai namų statytojai, kalviai ir šiaučiai." Jo akyse, revoliucijonierių tarpe tebuvo "saujalė žmonių su tikrais gabumais, džentelmonų arba žmonių su nuosavybe." Gi dabar, mūsų akyse, šis gubernatoriaus apkaltinimas prieš revoliucijonierius padaro juos dar garbingesniais, nes jie, tie "namų statytojai, kalviai ir šiaučiai," buvo tikroji liaudis. Bet Wright šaukė: *"Tikrai baisu ... kad tokiems žmonėms lemta nuversti civilinę valdžią ... ir lošti su kitų žmonių gyvastimis, laisvėmis ir nuosavybėmis."* Pagaliau, liūdnai, *"nuodai užkrėtė visą provinciją."**

*Claude H. Van Tyne: **The War of Independence**, pp. 13-14.

O Lordas North sakė: *"Amerikiečiai turi bijoti tavęs pirma, negu tave jie mylės ... Aš esu priešingas atšaukimui Parlamento paskutinio nutarimo, duodančio mums iš Amerikos įplaukų. Aš niekados nepritarsiu to nutarimo atšaukimui iki aš nematysiu Amerikos atsiklaupusios prie mano kojų."* Bet, žinoma, amerikiečiai atsisakė atsiklaupti ant kelių prieš Lordą Northą.

Gi Lordas Hillsborough, George III kolonijų ministeris, pareiškė: *"Mes neduosime amerikiečiams nieko daugiau, apart to, ko jie prašys prieš pakorimą."* Deja, kaip istorija parodo, lordams nepavyko užnerti kilpą ant amerikiečių kaklo.

Tūlas Dr. Johnson šaukė: *"Jie (amerikiečiai) yra pasmerktų prasižengėlių rasė ir jie turėtų būti dėkingi mums už viską, ką tik mes leidžiame jiems turėti, išskyrus pakorimą."***

John Fiske: **The American Revolution. Vol. I, pp. 61-62.

Ponas Venn sakė: *"Bostono miestas turi būti apverstas ir sunaikintas. Tu niekados nerasi šioje šalyje tinkamo įstatymų klausymo, kol ši šarančių gūšta nebus sunaikinta."****

***Ten pat, p. 93.

Lordas Sandwich išsireiškė, kad amerikiečiai esą nedisciplinuoti bailiai, kurie prie pirmo kanuolės sutrenkimo nešdinsis, kiek jų kojos neša.

Britanijos karinių spėkų Amerikoje komandierius generolas Gage 1773 m. sugrįžęs Londonan raportavo karaliui: *"Jie (kolonistai) bus liūtais, kol mes esame avelėmis. Bet jeigu mes griežtai nusiteiksime, jie pasirodys labai nuolankiais, aš jus užtikrinu."** Gage užtikrinimas buvo klaidingas: amerikiečiai buvo tos gadynės revoliuciniais liūtais.

*Ten pat, pp. 94, 101.

(Bus daugiau)

DARBAI, SUMANYMAI

TEKINTOJAS PRAKALBINA MEDĮ

Jauno tekintojo Rimanto Venckaus laisvalaikis ilgą laiką nesiskyrė nuo kitų Kalniškių kaimo žmonių. Bet vieną rudens vakarą jis atsinešė iš malkinės liepinę pliauską ir pradėjo ją duonriekiu skaptuoti. Rytą drožinį ištiesė bendradarbiams — šypsojosi dailus seneliukas.

Taip ir prasidėjo: nutils kolūkio mechaninėse dirbtuvėse tekinimo staklės — Rimantas ir skuba rinktis naują pliauską, kuri tiktų drožiniui. Medyje atgimė vaikystės pasakos, mėgstamo rašytojo M. Gorkio portretas, išdykėliai velniūkščiai, girtuokliai.

Drožėjas bręsta, imasi rimtesnių temų. Po briedžiukų, žirgelių, lydekų atsirado drožiniai "Karui — ne!" ir kiti. Visą vasarą R. Venckus kūrė didelį ciklą darbų, kuriuos paskyrė Pergalės Didžiajame Tėvynės kare 30-mečiui ir Lietuvos TSR 35-mečiui.

Naujame tekintojo bute vos telpa drožiniai. Antra tiek jų iškeliavo iš Kalniškių į žmones.

Gediminas Griškevičius

Kelmės rajonas, "Ventos" kolūkis.

Alg. Bitvinsko nuotraukoje — Rimantas Venckus.

VYTAUTAS SKRIPKA

Credo

Būk protingas, mielas mano drauge,
Kaip likimas medžio — išdidus.
Šaltą naktį, vienišą ir bauglą,
Būk aukštesnis už piktus gandus.

Knygų lapai, lapai prirašyti...
Kiek minčių, metaforų skaisčių,
O nėra vienatvėj ką skaitytil
Nėr žmogaus tekste, kas dar keisčiau...

Imkl baltą tuščią tuščią lapą,
Sėskis ir eilėrašį rašyk,
Ir nekask jausmų anksti į kapą,
Meilės ir kantrybės paprašyk...

Alabamos valstijoje juodieji kaliniai su geležiniais retėžiais ant kojų prie sunkaus žemės ūkio darbo. Šiandien mažoje Alabamos valstijoje yra 8,024 kaliniai. Imant gyventojų skaičių, proporcionaliai kalinių skaičiumi Alabama vadovauja visoms kitoms šios šalies valstijoms.

IŠ TARYBŲ LIETUVOS STUDENTIJOS GYVENIMO

Gamtos apsauga — visų mūsų reikalas

Visame civilizuotame pasaulyje šalia karo ir taikos problemos iškilo kita, ne mažiau svarbi — žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos problema. Galime tik džiaugtis tuo, kad šiandieną pasaulio politinis klimatas gerokai pašiltėjo. Antroji gi problema, deja, įvairiose pasaulio šalyse vis dažniau padvelkia nejaukiu drėgnu šalčiu. Kai kuriose užsienio šalyse susidariusią sunkią padėtį dėl didelio žemės paviršiaus, vandens ir atmosferos užteršimo trumpai,taikliai ir perkeltine prasme teisingai apibūdino R. Diubo, civilizacijos vystymosi procesą pavadindamas "žengimu iš nepaliestos gamtos į šiukšlyną".

Tarybų Sąjungoje ir atskirose jos respublikose veikia nemaža labai svarbių vyriausybinių nuostatų, kuriais siekiama, kad žmonių gyvenamoji aplinka būtų švari, graži ir sveika. Aišku, tai dar nereiškia, kad neturime jokių rūpesčių, susijusių su mūsų gyvenamosios aplinkos apsauga. Dar ne visi vienodai laikosi principinių požiūrių į gamtą ir jos apsaugą, ne visi teisingai supranta moralinę ir juridinę gamtos apsaugos įstatų prasmę. Galima tvirtinti, kad iš esmės pagerės žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos problemų sprendimas tiktai po to, kada visi supras, jog šie klausimai visų pirma turi ne tik higieninę, bet ir ekonominę, mokslinę, pedagoginę ir estetinę reikšmę.

Universitetas, studentai ir gamtos apsauga

Vilniaus universitetas, visuomet būdamas respublikos visuomenės gyvenimo centre ir jautriai atsiliepdamas į nūdienos aktualiausias problemas, šiais mokslo metais Visuomeninių profesijų fakultete įsteigė Gamtos apsaugos skyrių. Baigusieji gaus diplomą, patvirtinantį, kad jo savininkas teoriškai ir praktiškai yra pasiruošęs gamtos apsaugos ir jos propagavimo srityje. Valstybinė gamtos apsaugos inspekcija tokio diplomo pagrindu galės išduoti visuomeninio gamtos apsaugos inspektoriaus dokumentą.

Džiugu, kad universiteto studentai didžiai domisi Gamtos apsaugos skyriumi. Daugelis II, III ir IV kursų gamtininkų (biologai, geografai ir geologai) tiesiog laiko savo pilietine pareiga būti šio skyriaus klausytojais. Nežinia, kodėl, ar kad šis skyrius veikia Gamtos fakulteto rūmuose, ar kad akademinių grupių kuratoriai atliko tam tikrą papildomą informacinį darbą, šiais mokslo metais skyriuje absoliučią klausytojų daugumą sudaro gamtininkai. Iš viso mūsų Gamtos apsaugos skyrius turi 198 klausytojus.

Mokymo planuose numatyta net 16 disciplinų. Tiesa, jų apimtys nedidelės — nuo 4 iki 10 val. Štai jų sąrašas: Įvadas į gamtosaugą, Gamtosaugos raida, Žemės gelmių ir dirvų apsauga, Paviršinių ir požeminių vandenų apsauga, Atmosferos oro apsauga, Floros apsauga, Kraštovaizdžių apsauga, Medžioklės tvarkymo pagrindai, Žūklės tvarkymo pagrindai, Gamtos paminklai, draustiniai, rezervatai ir nacionaliniai parkai, Teisiniai gamtosaugos pagrindai, Gamtos apsaugos organizacija, Darbo žmonių poilsio organizavimo pagrindai, Propagandinio gamtos apsaugos darbo organizavimas, Gamtos apsaugos inspektoriaus darbas.

Praktiški studentų darbai

Paskaitas skaito ir ateityje skaitys ne tiktai universiteto dėstytojai ir profesoriai. Kviečiami specialistai ir iš kitur. Gi instituto studentai, pasiskirstę į 19 grupių, Vilniaus miesto teritorijoje tikrino visas Neries ir Vilnelės upių pakrantes, Centrinį, Kalnų, Markučių ir Vingio parkus, Aukštųjų Panerių, Lazdynų, Belmonto, Pavilnio miškus ir miškelius, Žaliųjų ežerų ir Karoliniškių landšaftinius draustinius. Šeškinės ozą. Siuo metu visos šio atlikto didelio ir svarbaus darbo ataskaitos įteiktos Valstybinei Vilniaus m. Gamtos apsaugos inspekcijai, kurios įvertinimas sudarys pagrindą įskaitai gauti. Iš inspekcijos gautos pirmosios žinios patvirtina, kad šį darbą dauguma grupių atliko gerai ir nuoširdžiai.

Mokslas Gamtos apsaugos skyriuje truks 4 semestrus. Užsiėmimai vyksta vieną kartą per savaitę. Jų trukmė — dvi akademinės valandos.

Skyriuje veikia ir fakultatyvas "Gamta dailėje". Po paskaitos norintys pasilieka susipažinti su rinktiniais įvairių tautų ir įvairių laikotarpių dailininkų peizažinio žanro kūriniais. Si estetinės ir apskritai kultūrinės saviauklos forma padeda dar giliau suprasti gamtos apsaugos būtinumą, lavina meninį skonį.

I semestras Gamtos apsaugos skyriuje jau baigėsi, studentų aktyvumas, jų didelis domėjimasis gamtos apsaugos klausimais ir nuoširdus noras prisidėti prie šio tauraus ir labai reikalingo visuomenei darbo daro malonų įspūdį.

Geologijos-minerologijos mokslų kandidatas
Vyt. Skuodis

KĄ KITI RAŠO

Ar Angola taps antruoju Vietnamu?

Afrikos žemyno tautų išsivadavimo kovos patyrimas rodo, kad juo turtingesnė Afrikos šalis gamtos išteklių, tuo sunkesnis jos kelias į laisvę ir nepriklausomybę. Kova, kurią šiomis dienomis kovoja jauna Afrikos valstybė Angolos Liaudies Respublika, tai akivaizdžiai patvirtina.

Savo gamtos turtų gausumu Angola užima žemyne vieną iš pirmųjų vietų. Tačiau iki pastarojo meto visi šie turtai priklausė svetimšaliams. Dar Portugalijos kolonijinio režimo metu Amerikos monopolija "Texaco" čia pradėjo naftos gavybą ir padidino ją iki 12 milijonų tonų per metus. Pietų Afrikos firma "Diamant" pasigrobė Angolos deimantų kasyklas. VFR koncernai pasiglemžė geležies rūdos telkinius. Užsieniečiai kontroliuoja Angoloje aukso, mangano, vario gavybą, kavamedžių plantacijas ir t. t.

Visa tai ir nulėmė Vakarų imperialistinių valstybių poziciją politinių judėjimų Angoloje atžvilgiu. Didžiausias iš jų — MPLA, pakėlęs pagrindinę naštą, daugelį metų kovojant prieš Portugalijos kolonijinę priespaudą, iškėlė patriotinį uždavinį — grąžinti šalies gamtos turtus Angolos liaudžiai. Atitinkamas įstatymas buvo vienas iš pirmųjų, kuriuos priėmė MPLA vadovaujama nacionalinė vyriausybė, 1975 lapkričio 11 dieną paskelbus Angolos nepriklausomybę. Tuo paaiškinamas visas imperialistinių sluoksnių pyktis, visa jų neapykanta šiai vyriausybei, tai kartu pagrindinė priežastis užsienio intervencijos prieš Angolos Liaudies Respubliką.

"Argentinos Lietuvių Balsas" 1976 m. sausio 2 d.

Jeigu žmogus darbštus, amžius nėra kliūtis pasireikšti jo kūrybiniams sugebėjimams. Tą puikiai įrodo "Lelijos" gamybinio siuvimo įmonių susivienijimo jaunimo indėlis. Štai trečiojo siuvimo cecho komjaunimo organizacijos sekretorė Janina Krikščiokaitytė jau senokai susidorojo su asmeninėmis devintojo su asmeninėmis devintojo penkmečio užduotimis.

Pasaulio vandenynai kaip maisto ir energijos šaltinis

Vanduo užima beveik 71% Žemės paviršiaus. Reikia pasakyti, kad Pasaulio vandenynas — kol kas nearti dirvonai.

Apskritai pasauliui iki 2000 metų pakaks naftos ir dujų. Tačiau kai kurioms šalims jų jau dabar trūksta. Todėl vis labiau krypstama į jūrų išteklius, pirmiausia naftos, kurios atsargos siekia apytikriai 60—150 mlrd. t.

Rimtų sunkumų energetikos išteklių srityje iškilo JAV. Šalis, kurioje gyvena 6% Žemės rutulio gyventojų, dabar suvartoja 1/3 pasaulyje išgaunamos naftos. Tokiais tempais didėjant poreikiams, 1985 metais, palyginus su 1970 metais, JAV energijos suvartojimas išaugs dvigubai. Maždaug 40% savų naftos ir dujų išteklių yra JAV kontinentiniame šelfe. Veikiantys gręžiniai JAV išsidėstę daugiausia šelfo rajonuose 100 m gylyje. 1971 m. pradžioje jų buvo 16 tūkst., kasmet jų skaičius padidėja maždaug 1400. Plečiami gręžimo darbai Aliaskos rajone, kur ledo storis siekia 1,5 m. Numatoma, kad 1980 metais Aliaskoje bus išgauta apie 100 mln. t naftos.

Didėja naftos gavyba Šiaurės jūroje. Naftos atsargos joje sudaro 1,5 mlrd. t, dujų — 1,7 trilijono kub. m. Preliminariniais apskaičiavimais, telkinių įsisavinimas Šiaurės jūroje atsieis 6—12,5 mlrd. dol. Numatoma, kad 1980 metais Didžioji Britanija 50% savo poreikių naftai patenkins, eksploatuodama Šiaurės jūrą, o visa Vakarų Europa — 10—15%. Tikimasi, kad 1980 metais Šiaurės jūroje bus išgauta 200 mln. t naftos.

1973 metais naftos gavyba iš jūrų visose nesocialistinėse šalyse sudarė 18—20% pasaulinės gavybos, o 1985 metais pakils iki 33%. 1970 metais jūrom: teko 6% pasaulinės gamtinių dujų gavybos.

Vandenynai taip pat turtingi aukso. Tik kol kas jo gavyba dar brangi. Tačiau ateityje ji atpigs.

Optimistiškai pasisakoma dėl galimos mangano gavybos iš konkrecijų, kurios dengia iki 10% vandenynų dugno; jose yra 25% mangano, 14% geležies, 1% nikelio, 0,5% vario, 0,4% kobalto. Vien Ramiajame vandenyne konkrecijų atsargos vertinamos 1656 mlrd. t, kuriose yra 358 mlrd. t mangano, 207 mlrd. t geležies, 43 mlrd. t aliuminio, 25 mlrd. t magnio, 14,7 mlrd. t nikelio, 9,9 mlrd. t alavo, 7,9 mlrd. t vario. Konkrecijų gavybai rengiamasi JAV, Kanadoje ir kitose šalyse.

Iš jūrų vandens galima gauti daug vertingų elementų. Kiekviename kilograme vandens yra 35 g druskos. Druskos gavyba iš vandenynų sudaro 1/3 pasaulinės jos gavybos. JAV, Anglija ir kitos šalys iš jūrų vandens gauna 61% magnio, 70% bromo pasaulinės gamybos. Iš jūrų vandens gaunama daug kalio, taip pat urano. Dabar pajamos iš jūrų chemijos sudaro 6—7% visų pajamų, gaunamų iš Pasaulinio vandenyno. Vandenyse gausu išteklių farmacijos pramonei.

Vandenynuose gyvena apie 150 tūkst. rūšių gyvūnų, jų tarpe maždaug 16 tūkst. žuvų. Kitas svarbus šaltinis — augmenija. Kai kurie mokslininkai mano, kad vandenynų gyvūnų biomasė sveria 60 mlrd. t, kiti — 34 mlrd. t. Vandenynai jau 1970 metais davė 11,5% suvartojamų gyvulinių baltymų kiekio. Jūrų maisto produktų vertė 1,7 karto viršija visų kitų jūrose gaunamų išteklių vertę, nors atskirose šalyse susiklosčiusios kitokios proporcijos. Pvz., JAV iš visų jūrų produktų vertės 50% tenka naftai, 15% — dujoms, 20% žuviai ir t. t. Visų verslovės objektų sugavimas sudaro maždaug 70 mln. t per metus (1972 metais Tarybų Sąjungoje buvo sugauta per 8 mln. t).

Pagrindinį vaidmenį maisto produktų balanse vaidina žuvies produkcija. Apskaičiuota, kad 1990 metais gali būti sugauta daugiau kaip 100 mln. t žuvų.

Labai didelį efektą duoda dumblių rinkimas ir auginimas. Iš 1 ha jūrų dugno galima gauti 15 t žaliosios dumblių masės, kai tuo tarpu iš tokio pat laukų ploto — vos 4 t žolės. Beje, per metus derlių galima nuimti 10 kartų. Kviečiai turi 12% baltymų, o chlorela —50%. Ypač išvystytos šios povandeninės fermerystės rūšys: kultivavimas auginamų arba natūralių populiacijų — austrių (Japonijoje metinė gavyba iš hektaro — 58 t, Australijoje — 5,4, JAV — 5 t), midijų (Ispanijoje metinė gavyba iš hektaro — 300 t, Filipinuose — 125, Prancūzijoje, — 2,5 t), undarijų (Japonijoje metinė gavyba iš hektaro — 1000—4000 t, Javoje — 500—750 t), chlorelos (Japonijoje metinė gavyba iš hektaro — 325 t), jūros vilkų (JAV metinė gavyba iš hektaro — 3 t). 1964 metais jūrų maisto produktai sudarė 2,5% bendros gyventojų maisto produktų vertės (6,4 mlrd. dol.). Manoma, kad 2000 metais akvakultūros dėka išaugs iki 20%.

Vandenynai plačiai naudojami kaip transporto arterija. Pasaulyje yra maždaug 60 tūkst. laivų, kurių bendra keliamoji galia — 290 mln. bruto registruotų tonų. TSRS laivyne yra apie 1600 transporto laivų; bendroji talpa — beveik 17 mln. registruotų tonų, iš to skaičiaus transporto laivyno — 10,5 mln. t. 1973 metais keleiviniai laivai pervežė 43 mln. keleivių. Jūrų transportui tenka maždaug 75% užsienio prekybos apyvartos, Tarybų Sąjungoje — per 90%. Pagal prognozes per artimiausius 10 metų pasaulinio laivyno tonažas padidės ne mažiau kaip 1,5 karto, o per 20 metų — dvigubai.

TSRS tanklaivių laivynas, skirtas pervežti tiek mūsų šalies krovinius, tiek frachtui, artimiausiais metais gaus 15—40 ir 150 tūkst. t dedveito laivų. Gimsta naujas tarybinis sekančios kartos tanklaivis sutartiniu pavadinimu „Sojuz". Jo vandens talpa — apie 370 tūkst. t, ilgis — 352 m, plotis — 56 m, greitis — iki 16 mazgų. Tanklaivis galės pervežti tiek naftos, kiek perveža 6 tūkst. keturašių geležinkelio cisternų.

Vandenynų transporto vaidmuo neapsiriboja vien jūrų transportu. Jūrų dugnu tiesiami transporto tuneliai. Pradėtas tiesti tunelis tarp Hokaido ir Jonsiu salų. Tai bus stambiausias tunelis pasaulyje. Jo ilgis — 53,9 km, statybos kaina — 200 mlrd. jenų. Iki 1980 m. numatyta nutiesti tunelį Padekalės įlankoje, kuris sujungs Angliją ir Prancūziją. Jo ilgis po vandeniu — 37 km, o iš viso — apie 50 km. Numatoma, kad 1990 metais tuneliu bus pervežta 24—30 mln. keleivių, maždaug 25 mln. t krovinių, pravažiuos apie 4 mln. automobilių. Traukiniai tuneliu važiuos vidutiniškai 100 km per valandą greičiu.

Pasaulio šalys kasmet vis daugiau lėšų skiria jūroms įsisavinti. Pvz., 1970 metais privatiniai kapitalo įdėjimai JAV šiems tikslams sudarė 20 mlrd. dol., o 1980 metais išaugs iki 50 mlrd.dolerių.

Mūsų ilgametis bendradarbis A. Liepsnonis [kairėje] ir žymusis poetas Eduardas Mieželaitis Lietuvos Rašytojų Sąjungos VI suvažiavime Vilniuje.

Literatūros Instituto nuotr.

Įdomus ir naudingas leidinys

Vilnius. — Džiugu, kad vis gausėja ateistinės literatūros. Neseniai knygynuose pasirodė naujas toks leidinys — "Diskusijos baigtos". Tai lietuvių tarybinių rašytojų ateistinių apsakymų rinkinys. Čia rasime mūsų literatūros klasiko Antano Vienuolio šio amžiaus pradžioje sukurtus apsakymus "Užžėlusiu taku", "Paskutinė vietelė" ir Vytauto Bubnio, Vlado Dautarto, Kitų mūsų dienų rašytojų kūrinius.

Atrodo, tiek kartų skaityti Juozo Baltušio "Cukriniai runkeliai", Petro Cvirkos "Kaip klebono skerdžius dievui žvakes degė" ir Antano Venclovos, Kazio Borutos ateistiniai apsakymai, tačiau, kas kartą juos naujai peržvelgdamas, žaviesi meistriškumu, vaizdais, minties gilumu.

NUO KOROZIJOS

Vespremo (Vengrija) Sunkiosios chemijos pramonės mokslinio tyrimo instituto darbuotojai atrado naują tepalą nuo korozijos. Jo sudėtyje yra silikatų, ir jis gerai saugo nuo korozijos, pvz., vandentiekio vamzdžius, sudaręs tvirtą plėvelę ant jų vidinio ar išorinio paviršiaus.

Senamiesčio kampelis netoli Rotušės aikštės.

V. Kapočiaus nuotr.

NUOTRUPOS IŠ ŽEMAIČIŲ ŽEMĖS

Arimai, mugės ir moterų išmintis

Žymus Lietuvos publicistas Romas Sadauskas dažnai keliauja po Lietuvą ir įdomiai parašo apie tenykštį žmonių gyvenimą. Štai "Pergalė" žurnale tilpo jo ilgas publicistinis straipsnis "Žemaitiškas birželis", kuriame jis su švelniu humoru aprašo Tauragės rajone įvykusias su traktoriais žemės arimo varžybas. Kaip iškilmingai, tartum jaudindamiesi, traktoriai išriedėjo kiekvienas į savo laukelį. O mes žiūrėjome, kaip jie riekė po riekės — piaustė dirvą . . . Kiekvienas traktoristas stengėsi įrodyti savo gabumus, greičiau ir geriau suarti jam paskirtą žemės maitintojos laukelį.

Kaip R. Sadauskas rašo, ten buvo ne tik traktoriais traukiamų plūgų arimo varžybos. Nebuvo pamirštas ir arklys, kurio jėga buvo purenama Lietuvos žemė per šimtmečius. Ir šiandieną traktorių varyklių stiprumas yra skaičiuojamas arklio jėga.

Einant arimo varžyboms prie pabaigos, į varžybas, įsijungė bėras gražiai nuganytas arklys, paskui save tempdamas vienavagį plūgą. Už plūgo rankenų laikėsi kokių septyniasdešimties ar daugiau metų senučiukas. Tai buvo vietinis pensininkas Jurgis Lemeckas. Jis vilkėjo rudine sermėga, kelnės apačioje apsuktos autais ir apraižytos apivarais, tik, matyt, rengėjai vyžų niekur negavo, tai artojas avėjo kaliošais.

Ir senukas ėjo paskui plūgą kaip imperatorius, pavaizduodamas mūsų antikinę Lietuvą.

Traktoriai lenktyniavo, lakstė kaip pašėlę, tik į juos mažai kas tekreipė dėmesį. Visa publika buvo susispietusi prie arklio ariamų vagų. Mat, jau arkliais arimais Lietuvoje naujiena.

Ant galo, palyginus traktorių varyklių arklio jėgas su vieno arklio jėga, arklys varžybas "laimėjo".

***

O tos žemaitiškos mugės (turgai) pralenkia seniau buvusius kermošius. Virš kioskų ir palapinių mirga visokie piešiniai ir užrašai. Mugės diktorius (pranešėjas), tautiškai pasipuošęs, per garsiakalbį tik šneka — kviečia susirinkusius nesnausti, tačiau nesigrūsti, per daug nelipti vienam prie kito, nes taip galima išsitraukti piniginę ne iš savo kišenės . . . O žmonės ir nesnaudžia — būriuojasi prie dešrų, prie rūkytų ančių, prie miltų ir prie drobės ritinių, prie molio puodynių ir visokiais būdais paruošto žuvies.

R. Sadauskas patyrė, kad žemaičiai, amerikoniškai kalbant, geri biznieriai ir išmintingi žmonės. Nugirdo tokia anekdotišką istorijėlę. Sako, kad vienas dievobaimingas žemaitis, mirdamas prisakė žmonai parduoti karvę ir užpirkti už jo vėlę iškilmingas mišias. Vyrui mirus, žmona karvei už ragų, katę į maišą - jomarkan. Stovi ten su savo gyvuliais, o žmonės ir klausinėja — kiek karvė kainuoja? Trys rubliai, sako moteriškė, tačiau be katės, neparduodu. O už katę kiek prašai? Penkių šimtų!

Žmonės trukteli pečiais ir nueina. Bet atsirado vienas ir protingas: sumokėjo penkius šimtus ir tris rublius, katę paleido, o karvę nusivedė namo.

Ši moteriškė nuėjo pas kleboną ir įteikė jam už karvę gautus tris rublius, kad už vyrą mišias atlaikytų.

Matote, kokia būdinga žemaitiška išmintis.

***

Sadauskas rado ir daugiau išmintingų žemaičių moterų. Viena jų nuvažiavo į Vilnių, eina pro "Neringos" restoraną ir sako sau: Nagi, užeisiu, dirstelėsiu, kas per stebuklai už tų gražių užlaidų. Užėjau, išsirinkau kampe laisvą staliuką . . . ir laukiu. O čia tik šast — prie manęs dvi mergelės ir atsisėda, ir pučia dūmą. O jų nagai, nagai . . . Ilgiausi, raudoni, sakytum vanagų, kai tie vištą suplėšo. Pati nejutau, kaip savo rankas apačion pakišau ir galvoju, kaip čia bus jas ištraukti, kai atneš valgio. Daržuose dirbant, rankos žinot kokios . . . O paskui imu ir manau: taigi ko man sarmatytis, juk rankos ir yra darbui, ypač moters. Juk kaip besakysi, moters rankos nuraškė obuolį nuo šakos, ir tada dievas nubaudė žmogų, pasakė, kad nuo šiol jis duoną turės užsidirbti veido prakaitu. Be to, gi mano rankos nuplautos, tik nuo žemės juodos, o žemė žemdirbio rankų nesutepa. Juk sakysim, vystyklai, kad ir nešvarūs, motinos rankų ir nesutepa, tiesa?

Toji išmintinga žemaitė, pasididžiuodama savo darbingomis rankomis, prie vieno stalo su raudonagėmis pavalgė.

Jurgis Pipiras

ANELĖ ČEPUKIENĖ

Motinėlei

Ko palinkai, motinėle,
Kaip žalia liepelė?
Pilku rūku aprasojus
Ta širma galvelė.

Lyg tai pienė pasipuošus
Pūkų karūnėle,
Prislegta sunkaus vargelio,
Daugel rūpestėlių.

Tik pamažu, motinėle,
Kad nepapūst vėjas —
Nenuneštų karūnėlės,
Nelenkt liemenėlio.

Fantastinės idėjos — realybė

Kosminė era atnešė gražų palyginimą: žmogaus jaunystė, — tai raketos startas, nuo kurio pagreičio priklauso artėjančios orbitos aukštis ir skrydžio sėkmė. Aišku, jauno mokslininko pagreitis — tai vertė tų mokslinių atradimų, kurie įvykdyti, kol rankos miklios ir galva šviesi.

1961 anglų mokslininkas P. Mičelas iškėlė drąsią mintį, kad biologinės membranos atlieka procesą, kuris iki šiol lieka chemikų sintetikų svajone, — elektros energiją tiesiogiai transformuojama į cheminės jungties energiją, kuri turi kauptis adenozintrifosfato molekulėje. Si fantastinė idėja, sudaranti naujo, iki tol nenumatyto energijos apykaitos gyvuose organizmuose mechanizmo pagrindą, vėliau buvo įrodyta bandymuose su augalų ir gyvų ląstelių membranų struktūromis. Liko neišspręstas klausimas, ar šis dėsningumas liečia bakterijų ląstelių membraną? Ar jis universalus gyvojoje gamtoje?

Ir štai praeitų metų spalio mėnesį tarptautiniame žurnale "FEBS Letters" pasirodė ilgai ir nekantriai laukta žinia: elektros lauko energija bakterijų ląstelės membranos sistemoje yra panaudojama adenozintrifosfato sintezei, betarpiškai transformuojasi į cheminę energijos formą. Sio darbo autoriai — Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto Biochemijos ir biofizikos katedros jauni eksperimentatoriai — biologijos kandidatas Leonas Grinius, aspirantė Bronė Griniuvienė ir diplomantė Regina Slušnytė.

Skaitome "TSRS Mokslų Akademijos Darbų" rugsėjo mėnesio numerį ir prieš mus atsiveria dar viena gyvosios gamtos paslaptis. Minėtos katedros asistentas, biologijos kandidatas Jurgis Kadziauskas, bendradarbiaudamas su Maskvos universiteto bioenergetikais, įrodė, kad šviesos energiją gyvieji organizmai gali "pagauti" ir panaudoti savo energetinėje apykaitoje ne vien tik chlorofilo, augalų žaliojo pigmento, pagalba. Pasirodo, kad halofilinės bakterijos, augančios druskinguose ežeruose, tam tikslui naudoja pigmentą rodopsiną, kuris iki šiol buvo žinomas kaip šviesos energijos akceptorius regėjimo procese. Galima drąsiai tvirtinti, kad šis eksperimentinis faktas bus pateiktas biochemijos vadovėliuose. — aprašytas iki šiol nežinomos šviesos energijos akumuliacijos gyvoje gamtoje procesas, kai nedalyvauja chlorofilas.

Norisi pažymėti, kad J. Kadziauskas sėkmingai išlaikė JAV bioenergetikų konkurenciją: tuo metu, kai jis šį pavasarį, gindamas kandidatinę disertaciją, pranešė savo davinius, jo atradimą patvirtinantys rezultatai buvo paskelbti "JAV Mokslų Akademijos Darbuose".

Prieš 5—6 metus L. Grinius ir J. Kadziauskas kartu su šių eilučių autoriumi, studijuodami Maskvos universitete, pirmą kartą išbandė savo jėgas bioenergetikos srityje. Išlydėdamas juos į Lietuvą, aš buvau tikras, kad šie jaunuoliai pratęs mokslines paieškas Vilniuje. Tokias viltis turėjo ir Vilniaus universiteto pedagogai, siųsdami juos studijoms į Maskvą. Matome, kad šios viltys pasiteisino.

Noriu palinkėti, kad 1976 metais šio jauno eksperimentatorių kolektyvo mokslinis "kosminis", pagreitis, susidūrus su naujomis biologinėmis problemomis, nemažėtų.

A. Jasaitis
Biochemijos ir biofizikos katedros dėstytojas, biologijos daktaras

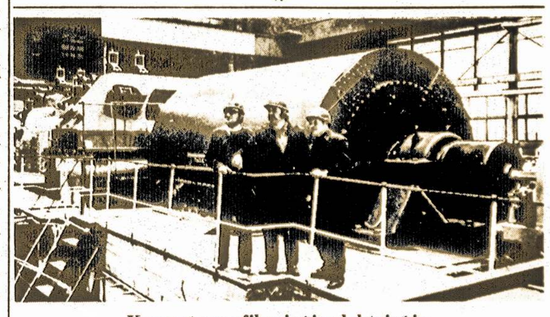

Kauno termofikacinėje elektrinėje.

Paskutinėmis gruodžio dienomis Kauno termofikacinėje elektrinėje paleistas pirmasis energetinis blokas. Jėgainė, be elektros energijos, tiekia miesto gyventojų butams karštą vandenį, o pramonės įmonėms garus.

M. Ogajaus nuotr.

1941-1945 METAI

Pasakyk, mielas tėveli,
Kas per miškus skynė kelią,
Kas medžius miškuos išlaužė,
Kitus su šaknim išrovė?
Tie negeri žmonės buvo,
Kur jie dingo, kur pražuvo?
O gal bausmės pabijojo
Ir giliai pasikavojo?
Oi, vaikeli, karas ėjo,
Veržės tankai-medžiai lūžo,
Virto, griuvo ir traškėjo,
Kur fašistų tankai ėjo.
Ir lėktuvų šimtai skraidė —
Zujo, suko, bombas svaidė.
Viską viską jie naikino,
Kam ir patys to nežino.
Tie fašistai baisūs buvo,
Kur praėjo — viskas žuvo:
Griuvo miestai, degė kaimai,
Žmonės slapstėsi iš baimės.
Daug žmonių jie sunaikino,
Tikro skaičiaus nieks
nežino. —
Pulkų prie duobių sušaudė,
Jų vaikus irgi išgaudė.
Vokietijon daug išvarė,
Į konslagerius uždarė,
Sunkius darbus dirbti varė
Kas neklausė, viešai korė.
Ir dar kaip visus kankino,
Iš pargrįžusių tą žinom.

Oi, kaip baisus karas buvo!
Milijonai karių žuvo,
Lyg žalių jaunų beržukų,
Šimtamečių ąžuoliukų.
Brangi žemė kraujuje miško.
Bet fašistai apsiriko —
Pavergt tautas nepavyko.
Kai fašistai ėmė trauktis,
Hitleris pradėjo kaukti
Lyg žvėris pasiutęs lakstė,
Savo vadus kumščiais grasė.
Laisvintojai bet ir tas jam
nepadėjo —

Bet ir tas jam nepadėjo —
Laisvintojai į Berlyną ėjo.
Oi, čia baisūs mūšiai vyko,
Mažai sveikų namų liko.
Vien tiktai ugnis ir dūmai
Matės tarp griuvėsių rūmų.
Kovos tankai gatvėm ėjo —
Prie Reichstago priartėjo,
Vėliavą aukštai iškėlė.
Hitleris nebeištvėrė,
Baisus galas jam atėjo —
Susikūprinęs drebėjo,
Savo fotelin susmuko,
Ranka drebančia pačiupo
Ampulę baisaus ciasio
Ir į burną įsibruko.
Toks visiems ateina galas,
Kas kitus į vargą varo.
Stai ir Hitlerio galybė
Žuvo lyg baisi niekšybė.

K. Žakavičienė

Kapsuko vaikų muzikos mokyklos choras.
V. Gulmano nuotrauka

Detroit, Michigan

LD 52 KUOPOS 1975 METŲ VEIKLOS APŽVALGA

Sausio mėnesį laikytame kuopos metiniame susirinkime buvo aptarti keletas kuopos ir LLD Centro bėgamųjų reikalų ir užrašų raštininko metinis raportas iš kuopos veiklos ir finansinio stovio.

Po to buvo nutarta finansų stovio raportą paskelbti spaudoje.

Detroito LLD kuopa veik kasmet vasaros laiku ima tris mėnesius atostogų, todėl praeitais metais turėjome tiktai 9 susirinkimus. Nors ir nebuvo didelio veikimo, bet padarius metinę veiklos ir finansų peržvelgą, pasirodo, kad mes esame atlikę nevisai mažai visuomeninio darbo.

Laike vasarinių atostogų neturėjome jokių viešų parengimų, tik draugišką atvirame ore paprastą narių "pinakliavimą".

Kuopa turi 78 narius, visus gerame stovyje. Narinių duoklių į Centrą nusiųsta $188.50.

Kuopos reikalams turėjome net du sykius draugiškus pietus, dėka pasidarbavimo geros valios draugių Elzb. Ulinskienės ir Anna Alvinienės-Kairaitienės. Jos supirko maistą, pagamino skanius pietus ir tą visą triūsą paaukojo kuopai. Pelno liko $155. Tos mūsų draugės vertos visų mūsų didelės pagarbos.

Pabaigoje vasaros mūsų LLD 52 kp. bendrai su LDS 21 kp. ir Lietuvių Moterų Pažangos Draugija surengė labai skaitlingą "pikniką po stogu" laikraščių finansinei paramai. Parengimo komitetas susidėjo vien tik iš jaunosios kartos vyrų ir moterų. Tik mūsų pirmininkas P. Nakas dirbo-prakaitavo kartu su komisija. To pikniko pasekmės buvo labai gausios. Laikraščiams "Laisvei", "Vilniai" ir "Liaudies Balsui" liko $445. Tai didelis ačiū rengimo komisijai.

Kalbant apie mūsų laikraščius, kuopa kasmet rūpinasi ne tik paremti pažangiuosius laikraščius, bet dar parenka ir vajininkus. Pabaigoje 1975 metų darbavosi J. K. Alvinas ir Pranas Nakas. Per jų pasidarbavimą liko sukelta trijų laikraščių paramai $2,495, atnaujintos prenumeratos ir t. t. Galima pasidžiaugti jų vajaus darbais.

Kadangi LLD Centras yra pasiruošęs išleisti LLD Istorinį Almanaką, tai mūsų kuopa tam tikslui aukojo $60. Taip pat keletas narių asmeniškai gausiai paaukojo.

Galima pagirti ne tik mūsų kuopos pirmininką, bet ir visą komitetą už labai sutartiną veikimą.

Pirmininko pasidarbavimu tapo įrašyti 7 nauji nariai, tame skaičiuje randasi 5 jaunosios kartos vyrai ir moterys. Tai garbė drg. F. Nakui.

Praeitais metais mes netekome 6 gerų kuopos narių. Mirė Natalija Stankienė, Antanina Karalienė, Ona Valavičienė, Agota Gyvienė, Vincas Zabulionis ir Juozas Valiukas. Labai gaila.

Pradžioje 1976 metų buvo gautas atsišaukimas iš "Liaudies Balso" leidėjų, kad Kanados pašto darbininkų streikas buvo suparalyžiavęs visokius siuntinius. Kas labai neigiamai atsiliepė į laikraščio išlaikymą, ir kad labai reikalinga finansinė parama.

Detroito kuopa nutarė atsišaukimą paremti. Tuoj padaryta rinkliava. Pavieniai nariai sudėjo $110 ir du "L. B." skaitytojai atsinaujino prenumeratas. Tad viso varde kuopos pasiųsta $120.

Jau trys metai kaip darbuojasi ta pati kuopos valdyba, kurią sudaro: pirm. F. Nakas, fin. sekretorius Pranas Ulinskas, Kazys Maknavičius ir J. K. Alvinas. Visi gerai atlieka savo pareigas ir visais reikalais veikia sutartinai. Kuopos finansinis turtas ne visai mažas.

Su pradžia šių metų yra susirgę šie kuopos nariai: Benis Wardo, Juozas Daskus, Anaceta Zigmontienė, Apalionija Macijauskienė, Marcela Aranukienė, Petras ir Marytė Smalsčiai ir Anna Norkienė. Visiems širdinga užuojauta. Laukiame, kad greitai susveiktumėte.

Kadangi kuopos nariai, kurie yra silpnos sveikatos ir turi bėdos su miesto transportacija, negali atvykti į susirinkimus, todėl čia pateikiame šį raportą, kad žinotumėte kas yra 1976 metų kuopos valdyboje ir kas buvo nuveikta per ištisus praeitus metus.

PASTABA NARIAMS

LLD 52 kp. sekantis susirinkimas įvyks vasario 16 dieną D. L. Klubo salėje, 10 val. ryto. Susirinkimai įvyksta kas trečias sekmadienis kiekvieno mėnesio. Nepamirškite dienos ir vietos.

J. K. Alvinas

St. Petersburg, Fla.

SAUSIO 17 DIENA — ŠEŠTADIENIS

Šiandien LSC salėje įvyko LLD 45 kuopos gražus pobūvis.

Susirinko mūsų organizacijų nariai. O svečių žiemos metu iš tolimų įvairių vietų visuomet atsilanko į mūsų pobūvius. Čia gali gerai papietauti, susitikti daug pažįstamų ir įsigyti naujų pažinčių.

Svečius pasitinka draugiškai Aldona Aleknienė. O vėliau juos pristato salėje esančiai publikai.

O, be to, mūsų pobūviai nenuobodūs. Po pietų visuomet būna dainų programa. Larry Strack dažnas mūsų pobūvių lankytojas, 45 kp. narys. Jis niekuomet neatsisako padainuoti.

Taip pat Dainos Mylėtojų choras, vadovaujamas Adelės Pakalniškienės, padainuoja keletą dainų. Chorui pianinu akomponuoja Walteris Žukas, o solistui Larry Helena Janulis. Toliau būna šokiai iki saulėleidžio.

KLUBO VEIKLA

Sausio 24 d. klubo salė prisipildė pilna gražios publikos. Buvo iš anksto pagarsinta, kad šiandien klube įvyks dainų programa. Kaip ir visuomet, pirmiausia buvo pateikti pietūs. A. Aleknienė sveikino pobūvio dalyvius. Priminė, kad mūsų pobūviai įvyksta kiekvieną šeštadienį. Svečiai paprašyti dažniau pas mus atsilankyti.

Pristatytas klubo prez. V. Bunkus. Jis taip pat sveikino visus ir dėkojo už skaitlingą atsilankymą. Pranešė, kad šiandien mes turėsime gražią dainų programą. Dainuos solistė Amelija Young iš New Yorko ir mūsų Dainos Mylėtojų choras. Po to pristatė Adelę Pakalniškienę vesti programą.

Ji pristatė solistę Amelija Young dainavo Lietuvos kompozitorių dainas: "Auga Ramunėlė", "Kam vėjai pūtė", "Pas močiutę augau", ir "O, neklauski tu širdužės". Taipgi padainavo vieną dainą angliškai.

Keletas žodžių apie dainininkę Ameliją: kaip solistė, yra dainavusi įvairiuose pažangių lietuvių renginiuose, koncertuose, operetėse. Dabartinu laiku ji su sesute Helena atostogauja St. Petersburge. Ji paprašyta mielai sutiko padainuoti ir mūsų pobūvyje.

Jos malonų švelnų dainavimą publika palydėjo gausiais, nuoširdžiais aplodismentais.

Pabaigai, Dainos Mylėtojų Choras Adelės Pakalniškienės vadovybėje padainavo keletą liaudies dainelių. Programą pabaigė "Pensininkų Himnu". Solistei ir chorui pijaninu akomponavo Walteris Žukas.

Po programos buvo šokiai.

***

Buvo sunkiai susirgęs klubo direktorius Juozas Bakšys. Malonu buvo matyti Juozą klubo pobūvyje jau susveikusį.

Klubo narys Edwardas Krugeris pergyveno rimtą akies operaciją. Linkiu ligoniui greitai ir pilnai susveikti.

Vasario 16 d. mirė Agnes Orina, paliko liūdintį vyrą Joną Oriną. Buvo mūsų organizacijų narė. Palaidota Memorial Park kapinėse.

Jos artimiesiems reiškiu užuojautą.

PRANEŠIMAI

Vasario 7 d. LLD 45 kuopos susirinkimas.

Vasario 14 d. klubo susirinkimas.

Pradžia 10:30 val. ryto. Pietės 12 val.

Įvyks klubo salėje, 31415 Ave. South.

Prašom visus dalyvauti.

Vasario 21 d. šeštadienį, į St. Petersburgą atvyksta iš New Yorko plačiai žinoma filmininkė Salomėja Narkeliunaitė. Filmas gerai pagamintas, kalba aiški.

S. Narkeliunaitė praėjusią vasarą lankėsi Tarybų Lietuvoje, susuko naują filmą iš dainų ir šokių festivalio.

Prašom visus įsitėmyti. 12 val. bus pietūs. Po pietų matysime filmą.

Įvyks klubo salėje, 314 15th Ave. South. V. Bunkienė

Dar viena nelaimė: užpuolė utėlės!

Tai ne mūsų išgalvota pasaka. Taip praneša iš Atlantos miesto Ligoms Kontroliuoti Centras. Tokio didelio utėlių antpuolo dar neturėjome nuo Antrojo karo laikų. Tik vienas "geras dalykas", sako Centras, kad jei tave apsėdo utėlės, nesigėdink visiems "pasigirti" savo nelaime. Šios utėlės tikrai keistos. Jos nepripažįsta socialinių klasių. Jos gali užatakuoti ir užatakuoja visų klasių amerikiečius. O seniau utėlės veisdavosi tiktai skurdžių galvose.

Kartu su utėlėmis, Centras sako, pradėjo siautėti "scabies" — tai tam tikra pikta odos liga. Ji taip pat nebepasitenkina tiktai skurdžiais.

Ką su šiomis nelaimėmis daryti, kaip su jomis kovoti? Ligoms Kontroliuoti Centras neturi jokio patarimo. Tik pabrėžia, kad abi ligos nėra pavojingos.

SMĖLYNAI — PUIKI DIRVA

Lenkų specialistai nustatė, kad kai kuriomis pramonės atliekomis galima pagerinti smėlėtų ir lengvų žemių struktūrą. Jos duoda dirvožemiui būtinų mikroelementų, padeda kaupti drėgmę ir t. t.

Lenkijos Mokslų akademijos agrofizikos laboratorijos specialistai išbandė du atliekų tipus — anglies perdirbimo atlieką šlaką ir vario flotacijos atliekas.

Susmulkintas šlakas paverčia nederlingą smėlį dirva, kurioje išauga puikūs derliai. Dar geresnis rezultatas gaunamas, sumaišius šlaką su flotacinėmis atliekomis. Pavyzdžiui, tokioje dirvoje išaugintos bulvės didelės ir daug krakmolingesnės. Be to, pasirodė, kad jos atsparesnės ligoms, atmosferos poveikiui.

BOSTON, MASS.

SERGANČIOS DRAUGĖS

Helen Žekonienė pergyveno sunkią operaciją. Tūlą laiką gydytojai sakė jai, kad ji turi silpną širdį ir ją vis gydė, bet Naujų metų dienoje ją skausmai smarkiai suspaudė. Duktė nieko nelaukus pašaukė kitą gydytoją, kuris tuojau pasakė, kad jai reikia operacija daryti ant tulžės, nes kitaip ji mirs. Jis pasakė: "Tiesa, širdis jos silpna, bet aš imsiu čenčių". Duktė su gydytoju sutiko, ir už dienos laiko ją operavo. Viskas gerai pavyko.

Šiandien ji mane pašaukė. Sako "Aš jau namie. Viskas gerai, tik jaučiuos labai silpna. Noriu per "Laisvę", padėkoti visiems, kurie mane lankė ir atsiuntė užuojautos kortas".

Girdėjau, kad S. Šukienė yra jau labai silpna. Iš Nursing namų nuvežta ligoninėn.

Karalina Kazlauskienė buvo pora savaičių ligoninėje. Jai darė kelies operaciją. Dabar ji yra Nursing Home, tik nesužinojau kur. **E. Repšienė**

ELEKTRONINIS JUVELYRAS

Iki šiol technika negalėjo nei padėti briliantų žinovui, nei jo pakeisti. Tik prityręs juvelyras galėdavo nustatyti, kuriai iš šešių spalvinių grupių priklauso brangakmenis.

Tbilisio moksliniame gamybiniame susivienijime „Analitpribor" sukurtas puslaidininkinis unikalus elektroninis prietaisas. Briliantas dedamas į specialų lizdą, ir jautrus prietaisas per sekundę tiksliai nustato spalvos grupę.

Kaune nedaug muzikų, o koks gyvas muzikinis gyvenimas

VYT. ALSEIKA,
mūsų bendradarbis Vilniuje

Jei Kaune stebime gyvą muzikinį gyvenimą, jei įvairūs koncertai sutraukia tūkstančius žmonių, tai čia neabejotinas veiklaus muziko, kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus nuopelnas. Tai žmogus, kuris išties dirba už kelis. Tai laimė Kaunui ir drauge garbė. Juk tas Kuprevičius sugeba ne tik išjudinti Kauno muzikinį gyvenimą. Jis veikia ir kompozicijos srity, vis išgirstame apie jo naujus veikalus, ne tik teatro veikalų, bet ir filmų muzikinius pastatymus. Jis aktyvus ir visuomenėje ir spaudoje ir aplamai lietuviškosios muzikos propagavimo laukuose. Tik jis ir galėjo man papasakoti apie tai, kuo muzikoje reiškiasi antrasis Lietuvos miestas — Kaunas.

Muzikinė kultūra žymiai paaugusi . . .

Kalbuos su Giedrium Kuprevičium ir kitu kauniškiu muziku, A. Kubiliūnu, "Kauno Tiesos" redaktoriaus kambary. Prisimename, kaip buvo nykus Kauno muzikinis gyvenimas tais senais prieškariniais metais, kaip visuomenę buvo sunku prisivilioti į koncertą. O dabar?

— Ką ir kalbėti, muzikinė kultūra Kaune žymiai paaugusi — pasakoja Giedrius — dabar net sunku padėti palyginti su net prieš 10—15 metus buvusia. Kaip išaugo įvairių ansamblių skaičius, kiek daug vyksta, pvz. mokyklose ar įmonėse, susitikimų su muzikais. Čia daug reiškia muzikos dėstymas mokyklose. Vidurinės mokyklos vis dažniau steigiamos su sustiprintu muzikos dėstymu. Patys vaikai veržiasi prie muzikos. Kad žinotumėt, kaip jaunimas perka akordeonus, gitaras ir ne tik tai. Perkami ir fortepijonai, o tose 40 krautuvėse, kur pardavinėjami pianinai, jau susidaro eilės . . Žinote, jau galima sakyti, kad pianinas bute tiek pat reikalingas, kaip šaldytuvas.

Valst. konservatorija veikia Vilniuje, bet Kaune rasime, be kitų mokyklų, net dvi vaikams skirtas muzikos mokyklas ir jose mokosi apie tūkstantį jaunimo. Dar galiu pasakyti, kad iš trijų butų Kaune, kur rasime vaikų, keturi tikrai mokosi muzikos.

Šimtai koncertų per metus Kaune

Tokie reiškiniai tegali džiuginti. Įdomu, kiek koncertų per metus įvyksta Kaune? Kur jie vyksta, juo labiau, kai Kaunas neturi savos filharmonijos salės?

— Taip, bet Kaunas turi tos filharmonijos filialą, skyrių, gi koncertai daugiausia vyksta buvusių Teisingumo rūmų salėje, Ožeškienės ir Tolstojaus gatvių kampe, — toliau pasakoja G. Kuprevičius. Toji salė daugiau tinka kameriniams koncertams, žymiai mažiau — simfoniniams. Užtat kauniečiai susirūpinę turėti gerą salę koncertams. Koncertų, rimtosios muzikos (ne lengvosios) 1974 metais toje salėje įvyko 120, jų tarpe simfoninių buvo apie 20. Čia neįskaityti lengvosios, estradinės muzikos koncertai, kurie rengiami Sporto salėje, dar bent 20 koncertų, kurie įvyksta Čiurlionio paveikslų muziejuje, koncertų, kuriuos rengia muzikai muzikos mokyklose, kitose vietose. Negalima praleisti žinomosios Varpų muzikos, o jos koncertų tais 1974 metais nuskambėjo net 342. Jau tie sausi skaičiai byloja, koks gyvas, judrus, įvairus muzikinis gyvenimas Kaune.

Tuo metu, kai lankiausi Kaune, koncertavo iš Švedijos atvykęs studentų choras, koncertavo Lenkijos radijo orkestras, solistais buvo pianistai, smuikininkai. Paklaustas dėl jaunimo muzikinių pomėgių, Kuprevičius atsakė, kad, žinoma, jaunimas mėgsta naują muziką. Bet štai Vitražo galerijoje (buv. įgulos bažnyčioje) dažnai rengiami rimti koncertai ir 80 proc. publikos sudaro . . . jaunuomenė.

Muzikos garsinimas spaudoje

G. Kuprevičiaus darbštumas, energija — stebina. Antai jis buvo paruošęs muziką lietuvių gamybos filmams "Herkus Mantas", "Perskeltas dangus", "Žvangutis", teatro pastatymams — "Barborai Radvilaitei", "Švitrigailai" ir neseniai lietuviškam musical'iui Vilniaus Jaunimo teatre "Ugnies medžioklė". Tas pats Kuprevičius ne taip seniai sukūrė "Odę darbui", sonatą vargonams ir dabar ruošia koncertą fortepijonui.

Kauniškis dienraštis "Kauno Tiesa" turi nuolatinį muzikos skyrių — kolumną "Muzikinis gyvenimas". Ilgą laiką ji vedė tas pats G. Kuprevičius, o dabar vadovauja muzikas A. Kubiliūnas.

Ir dar nesibaigia Kuprevičiaus veikla. Antai Kauno viešojoje bibliotekoje kas trečiadienį vyksta "muzikiniai trečiadieniai" — nuo šių metų pradžios Kuprevičius ten skaito "Muzikos filosofijos" kursą. O kas maloniausia, yra tai, kad daugumą klausytojų sudaro moksleiviai ir studentai.

Ta proga jo paklausiau: ar tas Kauno jaunimas domisi pop muzika? O kaip gi — buvo atsakyta — niekas jam to nedraudžia. Jaunimas pop muzikos klausosi iš įrašų, pvz. iš USA, japonų įgrotą muziką ir kt. Tokia veikla, muzikiniu gyvumu Kaunas gali džiaugtis ir juo labiau tai stebina, kai iš to paties Giedriaus sužinojau, kad Kaune gyvena vos šeši Lietuvos TSR kompozitorių sąjungos nariai, gi iš jų vienas — ligonis, o kitas, Giedriaus tėvas, jau turi 74 m. amžiaus. O gal jis, tas tėvas, jau neaktyvus muzikoje? Kur gi, priešingai.

Sklinda ir sklinda varpų melodijos iš Kauno

Negalima nutylėti varpų muzikos iš istorinio muziejaus sodelio Kaune. Joks turistas negali išvykti iš Kauno, nors kelias minutes nepasiklausęs varpų muzikos.

O ją atlieka arba tėvas V. Kuprevičius arba jo sūnus, čia jau daug kartų minėtas, Giedrius. Ir atlieka pastoviai, kasdien, nuo 1957 metų. Kiekvieną dieną 1 val. pasigirsta toji varpų muzika ir ji sklinda po 15 minučių. Mus stebina ne tik tų koncertų pastovumas. Juk štai tų koncertų repertuare abu Kuprevičiai turi net apie 600 kūrinių. Jų esama kiekvienai progai — ir Gegužės Pirmajai ir įvairioms iškilmėms. Klausytojai galės išgirsti ir Mozarto, Čaikovskio kūrinius, ir lietuvių liaudies dainų melodijas. Pats prisimenu, kai lankiausi tame sodelyje ties muziejumi ir ta proga išgirdau sklindančius "Lietuva brangi . . ." garsus. Sunku pasakyti, kiek varpų muzikos klausosi pačių kauniečių ir Kauno svečių. Kuprevičius man aiškino, kad tokių klausytojų per metus gali būti iki 70,000.

Įdomu, kad tokia varpų muzika, tokie koncertai yra vieninteliai Tarybų Sąjungoje. Kitur jie vyksta Olandijoje, Belgijoje, Anglijoje, abiejose Vokietijose. Kuprevičiai palaiko ryšius su tos muzikos atlikėjais Belgijoje, Olandijoje, numatoma keistis repertuaru. Čia verta priminti, kad 1935 metais Belgijoje nulieti 25 bronziniai varpai buvo atgabenti į Kauną ir sumontuoti, bet anksčiau jie tegrojo vos dvi melodijas. Jei tie varpai nuo 1957 m. vėl skamba, tai tik Kuprevičių nuopelnas.

Tas ar reikia stebėtis, kad po koncertų (o jų būna ir nepaprastos technikos reikalaujantys preliudai, autoriniai koncertai) minios klausytojų plojimais pasitinka atlikėjus, įteikia jiems gėles, ženkliukus, paprašo autografų. O vėliau iš įvairių šalių ateina laiškai su padėkomis.

Dėkoja už varpų muziką . . . O kauniečiams belieka džiaugtis savo tarpe turint Giedrių Kuprevičių. Jis muzikos gyvenimą veža tikrais milžino pečiais, neišsenkama energija.

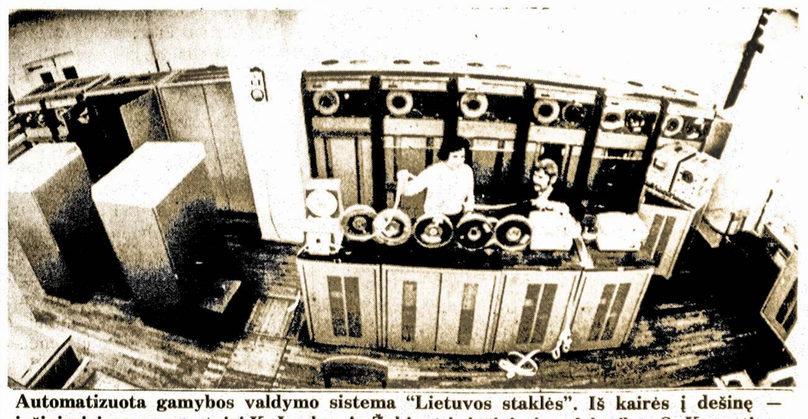

Automatizuota gamybos valdymo sistema "Lietuvos staklės". Iš kairės į dešinę — inžinieriai programuotojai K. Lanka, A. Žukienė ir inžinierius-elektrikas S. Kapustinas tikrina elektroninių skaičiavimo mašinų atminties magnetines juostas.

Vienas pagrindinių Tarybų Lietuvos pramonės šakų — staklių gamyba. Respublikos staklių gamyklos, esančios Vilniuje, Kaune ir Šiauliuose, kasmet išleidžia 20 tūkstančių šių sudėtingų mašinų, kurių didesnioji dalis — labai tikslūs automatai.

Vilniuje pradėjo veikti automatizuota gamybos valdymo sistema "Lietuvos staklės". Ji spręs daugiau kaip 40 staklių gamybos valdymo ir jos tobulinimo uždavinių.

T. Žebrausko nuotrauka

"LAISVĖS" VAJUS

Vajus prasidėjo gruodžio 1 d. ir baigėsi gruodžio 31 d.

KONTESTO LAIMĖTOJAI SEKAMI:

Dovana	Punktai
1. $50—P. Alekna(LLD 45 kp.),St.Petersburg,Fla.	7,456
2. $40—Connecticut vajininkai	5,150
3. $35—Brooklyno vajininkai — A. Mitchell ir A. Chepulis	5,146
4. $30—Kanados vajininkai	5,004
5. $25—Miami, Fla. — V. Bovinas, A. Švėgžda ir N. Iešmantienė	4,678
6. $20—S. Rainard, Brockton, Mass.	3,664
7. $15—San Francisco-Oakland, Cal. — V. Sutkienė ir V. Taraškienė	3,047
8. $12—Detroit, Mich.—J. K. Alvinas ir F. Nakas	2,120
9. $10—Worcester, Mass.—J. Jaskevičius	2,008
10. $5—A. Shupetris ir S. Penkus, Lawrence, Mass.	1,872

***

Kitų nelaimėjusių kontestantų stovis:

A. Račkauskienė ir M. Sametis, Haverhill, Mass.	1,736
R. Merkis, Philadelphia, Pa.	1,258
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1,196
Binghamton, N. Y.	1,102
So. Boston, Mass.	1,078
New Jersey	716
Los Angeles, Cal.	678
F. Kontenis, Rochester, N. Y.	665
Baltimore, Md. — J. Stanys	580
P. Česnikienė, New Kensington, Pa.	516
F. Klastow, Huntington, N. Y.	442
Eva Kralikauskienė, Lawrence, Mass.	398
J. K. Mažukna, Pittsburgh, Pa.	392
W. Briedis, Nashua, N. H.	352
Raymond Stakėnas, Scottville, Mich.	350
F. Šimkienė, Kearny, N. J.	332
S. Puidokas, Rumford, Me.	240

***

Naujų skaitytojų gavome nuo gruodžio 29 d. iki pabaigos vajaus per Povilą Alekną, St. Petersburg, Fla. (6 į Liet., 1 į JAV); N. Iešmantienę, Miami, Fla.; C. Dibulskį, Easton, Pa. (2 į Lietuvą); R. Merkį, Philadelphia, Pa.; M. Doveikienę, Hamilton, Canada; A. Šleivį, Waltham, Mass.; G. Kiliokaitį, Custer, Mich.; E. Repšienę, Dorchester, Mass.; J. K. Alviną, Detroit, Mich.; Valeria Urbikas, Chicago, Ill.; T. Eimutį, Farmingdale, N. Y.; Alex Mitchell, Brooklyn, N. Y.; J. Jančį, Canada.

***

Vajininkai prisiuntė aukomis sekamai:

Povilas Alekna, St. Petersburg, Fla.:	
Juozas ir Helen Dobrow	$41.00
Ona ir Jonas Rubas	25.00
William Paulauskas	20.00
Agnes Yureff	16.00
A. Pakall	2.00
Po $1.00: J. K. Sharkey ir Peter Sluckis	2.00
Viso	**$106.00**

**

J. K. Alvinas, Detroit, Mich.:	
J. Umaras	$25.00
Jonas Saulėnas	10.00
Geo. Kodis, Windsor, Canada	3.00
Adele Wardo	1.00
Viso	**$39.00**

**

M. Uždavinis, Norwood, Mass.:	
Joseph ir Mary Sadauskai	$10.00

**

A. Švėgžda, Miami, Fla.:	
J. Miller	$6.00

**

A. Račkauskienė, Haverhill, Mass.:	
J. Kaminskas, Methuen, Mass.	$1.00
Nellie Ramaika, Haverhill, Mass.	1.00
Viso	**$2.00**

***

Kitos aukos (iki sausio 16 d.):	
P. J. Martin, Warrendale, Pa.	$500.00
J. Pėdys	300.00
Arthur Baltrušaitis, Brooklyn, N. Y., pagarbai mirusio tėvo Vinco	200.00
Vincas Karlonas, Jensen Beach, Fla.	50.00
Stefanija Masytė ir mamytė Teofilė Masienė, Saint Clair Shores, Mich.	50.00
Mary Adams (Adomaitienė), Great Neck, N. Y., prisiminimui mirusio vyro Kazio Žvirblio, per N. Ventienę	25.00
Chas. Wallant (Valentukevičius), Auburn, Mass., prisiminimui žmonos Onos, kuri mirė gruodžio 22 d.	25.00
Ursula Kamaitis, Brooklyn, New York	21.00
Tony Thomas, Broad Brook, Connecticut	21.00
Mrs. P. Radusky, Roslyn, New York	20.00
F. Kaziliūnas, Brooklyn, Connecticut	11.00
Antanas Vasaris, Livonia, Michigan	11.00
Povilas Blieka, Canby, Oregon	11.00
Joseph Kupchinskas, Great Neck, New York	11.00
Jonas ir Ona Shatkus, Peoria, Illinois	11.00
Kate Sanders, Glen Ellyn, Illinois	11.00
Alfonsas Maigis, Toronto, Ontario, Canada	10.00
Vytas ir Mini Yuden (Judzentavičiai), Chicago, Ill.	10.00
Ona Raskevich, Bellevue, Alta., Canada	10.00
F. Vaivila, Hamilton, Ont., Canada	10.00
Adolfas Gilman, Springfield Gardens, N. Y.	10.00
A. M. Doveikai, Hamilton, Ont., Canada	10.00
Chas. Martin, Windsor, Ont., Canada	10.00
Kaz. Meškėnas, So. Ozone Park, N. Y.	10.00
Antanas J. Orlen, Webster, N. Y.	9.00
M. Cherkauskas, Scranton, Pa.	8.00
Mary Kvietkas, No. Miami Beach, Fla.	8.00
Anna Banios, Philadelphia, Pa.	6.00
Antanas Klimas, Fairfield, Connecticut	6.00
Antanas Zazas, Lake Worth, Florida	6.00
Joseph Valaitis, New Haven, Connecticut	6.00
B. Kubilienė, Mountain View, California	6.00
Ralph J. Kirk, Seattle, Washington	6.00
Paul Mažilis, London, Ont., Canada	5.00
Juozas Shinkūnas, Weston, Ont., Canada	5.00
F. Kontenis, Fairport, N. Y.	5.00
P. E. Karpus, Thornhill, Ont., Canada	5.00
Joseph Brazdžius, Sudbury, Ont., Canada	5.00
Antanas Karch, Brooklyn, N. Y.	4.00
A. Balčiūnas, Montreal, Quebec, Canada	3.00
George Wareson, Brooklyn, N. Y.	3.00
E. Galgauskienė, Denver, Colorado	2.00
V. Bukšnis, Brooklyn, N. Y.	2.00
A. Yugilaitis, Verdun, Quebec, Canada	2.00
Po $1.00: Valeria Urbikas, Chicago, Ill.; Alf. Baika, So. Boston, Mass.; M. Žvirblys, Brooklyn, N. Y.; J. Survila, Bayonne, N. J.; Antanas Galinas, Scranton, Pa.; G. Skerston, Dennisport, Mass.; M. Grakey, Asbury Park, N. J.; Anna Muzikevicz, Budd Lake, N. J.; Emily Peldžius, So. Boston, Mass.; Antanas Šleivis, Waltham, Mass.; C. Nečiunskas, Hicksville, N. Y.; C. Dibulskis, Easton, N. J.; P. Satkauskas, Brooklyn, N. Y.; Marcella Karvelis, Richmond, Va.; L. Mockaitienė, Bridgeport, Conn., per M. Arison; M. Valatkienė, Bridgeport, Conn., M. Arison; J. Zuikis, Philadelphia, Pa., per R. Merkį; Jerome Shukaitis, Miami, Fla.; J. Eitutis, Garfield, Ohio.	

***

Viso į fondą įplaukė $15,379.25. Reiškia, pasiekėme užbrėžtą tikslą su kaupu. Širdingai dėkojame visiems vajininkams, skaitytojams ir rėmėjams už taip energingą ir gražų darbą.

***

Sekamos aukos gautos nuo sausio 19 d. iki sausio 26 d. Aišku, jos nebuvo įskaitytos į fondo įplaukas:

Miami Lietuvių Aido Choras, per A. Švėgždą	$25.00
Povilas ir Sofija Pajuodžiai, London, Ont., Canada	10.00
Anna Pankow, Stamford, Conn., per Amelia Juškevičienę	10.00
B. Salčiūnas, Montreal, Que., Canada, per P. Kisielienę	10.00
Mrs. B. Shimkus, Hightstown, N. J., per B. Makatėnienę	6.00
Chas. Mackūnas, Montreal, Que., Canada	2.00
Po $1.00: M. Peterson, So. Boston, Mass.; Mrs. C. Matakas, Jackson Heights, N. Y.; Adam Kapchun, Brockton, Mass.; Antanas Zalis, Wakefield, R. I.; P. Jasilionienė, Binghamton, N. Y.; Mrs. J. Vasil, Valrico, Fla.; J. A. Bartash, Hartford, Conn.; F. Poškus, Pittsburgh, Pa.	

Dėkojame.

ADMINISTRACIJA

Pittsburgh, Pa.

Po sunkios ligos sausio 19 dieną mirė Silvestras Chesnut-Česna. Palaidotas sausio 23 d. Lietuvių Draugijos kapinėse. Buvo pašarvotas Pinkertono šermeninėje. Karstą puošė daug gėlių nuo giminių ir artimųjų. Į kapines palydovų buvo daug.

Jie visi buvo pakviesti pietums. Žmona ir šeima visiems dėkoja už gėles ir paslaugas.

Velionis paliko liūdinčius žmoną Marijoną, sūnus Joną, Robertą ir Richardą, seseris Mary Peters ir Helen Chesnut ir brolį Albertą ir jų šeimas, taipgi daug giminių ir artimųjų.

Silvestras gimė Pittsburghe ir visą laiką čia gyveno. Buvo narys: LDS 160 kuopos, Lietuvos sūnų Draugijos ir Lietuvių Kapinių Draugijos, ir visose tose draugijose buvo komitetų narys ir daug joms darbavosi. Velionis buvo draugiškas ir veiklus.

Lai bus jam užmigusiam amžinai ramybė Lietuvių kapinėse, o gili užuojauta žmonai, šeimai ir visiems artimiesiems.

J. K. M.

Haverhill, Mass.

Sausio 21 d. namas 73 Beach St. labai apdegė ir jame gyvenęs Stephen Gaina, 63 metų, rastas antrame aukšte gulintis ant grindų be sąmonės. Ugniagesiai išnešė laukan, davė deguonio ir išvežė į ligoninę. Namo savininkė Mrs. Antainette Akstitienė parėjo namo iš krautuvės ir rado namą degantį.

Sausio 21 d. laikraštyje "Lawrence Eagle-Tribune" tilpo pranešimas, kad Mrs. Amelia Putis, givenusi Maigon St., Haverhillyje, paliko savo namą ir pinigų vertės apie 35 tūkstančių dolerių, savo dukrai Mrs. Edna Faro, gyvenančiai Lawrence. Putienė mirė 1974 m. lapkričio 14 d. Pranešime jos sūnus neminimas. Atrodo, kad "kiek užsidirbai, tiek ir gausi".

Darbininkė

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Sylvester Chestnut

Reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai Marijonai, sūnums, seserims, broliui, ir visiems artimiesiems.

LDS 160 KUOPOS VALDYBA IR NARIAI

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Sylvester Chestnut

Reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai Marijonai, sūnums, seserims, broliui, ir visiems artimiesiems.

H. Kairienė, K. ir J. Melniai,
O. Miller-Miliauskienė, E. Vičinienė,
V. Remeika, E. Pabarčienė,
J. ir M. Mažuknai.

Iš Niujorko Lietuvių Moterų Klubo veiklos

Klubo susirinkimas įvyko sausio 21 d. Laisvės salėje. Kaip ir paprastai, susirinkimą atidarė Klubo pirmininkė Ieva Mizarienė, taip pat ji ir pravedė. Kadangi diena buvo labai šalta, tai į susirinkimą nedaug narių teatsilankė. Tik stebėtina, kad jaunesnio amžiaus moterys pabijojo blogo oro, o senesnio amžiaus atsilankė.

Valdybos raportai parodė, kad Klubas finansiniai stovi aukštai ir kad bus galima veikti nesivaržant dėl finansų stokos.

Klubo pirmininkė buvo ką tik sugrįžus iš Lietuvos. Ji sakė, kad ji ten būdama sutiko mūsų klubo nares, kurios visos gyrė Niujorko Lietuvių Moterų Klubo kultūrine veiklą, kaip tai — paminėjimą K. M. Čiurlionio 100-ųjų gimimo metinių ir Moterų Dienos — kovo 8-tos.

Narės pirmininkei paplojo už pasidalijimą su jomis įspūdžiais.

Nutarta surengti Moters Dienos minėjimą. Minėjimas įvyks kovo 7 dieną Laisvės salėje. Apie tai bus "Laisvėje" plačiau pagarsinta. Tik visos narės ruoškitės paminėme dalyvauti.

MŪSŲ SERGANČIOS NARĖS

Bronė Keršulienė sunkiai susižeidė ranką. Gili užuojauta jai. Taipgi užuojauta Juliai Lazauskienei, kuri šiuo tarpu nesveikuoja.

KLUBUI PARAMA

Siame susirinkime Klubui paaukojo: M. Zeikus $10; S. Norbutienė maisto ir dovaną; M. Sukaitienė supirko prie stalo dalykus, vertės $3; Ona Babarskienė daug visokio maisto; Ieva Mizarienė parvežė iš Lietuvos labai skanių saldainių. Visoms didelis ačiū už maistą ir dovanas.

Siam susirinkimui maistą paruošė Ona Babarskienė. Ačiū jai.

Iki pasimatymo kitame susirinkime.

A. R.

Jis ir jo šeima skaito "D. W."

Rev. William H. Melish

Šis episkopalų dvasininkas yra nenuilstantis kovotojas už darbo liaudies reikalus. Jis yra Amerikos-Tarybų Sąjungos Draugystės direktorių tarybos pirmininkas. Jis prisiuntė "Daily World" administracijai laišką, kuriame užgiria dienraščio finansinį vajų. Laiške jis taipgi papasakoja, kodėl ne tik jis, bet ir visa jo šeima skaito pažangiečių dienraštį. Skaito todėl, kad dienraštis ištikimai ir nuoširdžiai kovoja prieš žmogaus kito išnaudojimą, prieš rasizmą, už pasaulinę taiką, prieš branduolinį karą.

William H. Melish nesibijo viešai raginti ne tik savo bažnyčios, bet ir visų kitų tikinčiuosius remti ir skaityti "Daily World".

Kvietimas į Aldonos Dvarionaitės koncertą

Šį sekmadienį, vakare, aštuntą valandą garsiajame New Yorko Meno Centre, Lincoln Centre, Alice Tully Hall pirmu kartu koncertuoja lietuvė pianistė Aldona Dvarionaitė, Vilniaus ir Maskvos geriausių konservatorijų auklėtinė, žymiųjų Lietuvos muzikų dukra.

Jos pirmuosius koncertus The New York Times kritikai įvertino labai gerai. Už tai šiuo kartu jos koncertas ruošiamas didžiulėj salėj, šiuose moderniškiausiuose rūmuose. Laukiama daug svetimtaučių, bet tikimės ir nemaža lietuvių geros muzikos mėgėjų.

Dvarionaitė skambins pasigėrėtino gražumo Šopeno, Liszto, Skriabino ir savo tėvo Dvariono kūrinius. Įdomu, kad koncertą ruošia lietuvis Almus Šalčius, šiuomi tikėdamas pradėti visą seriją Lietuvos menininkų pasirodymų New Yorke. Netrukus viliamės New Yorke išgirsti ir garsųjį Vilniaus "Ažuoliuko" berniukų chorą, kuris, sakoma, konkuruojąs Vienos Berniukų chorą. Kogi stebėtis, jei Vilniun nuvažiavęs senatorius Humphrey sakėsi labiausiai nustebęs, ten radęs tokią klestinčią kultūrą.

Rep.

Apie drg. M. Klimo sveikatos padėtį

Vėl gavome nuo Emilijos Klimaitės (Mrs. Krupski) pranešimą apie sunkiai sergantį mūsų buvusį veikėją draugą Motiejų Klimą. Džiugu, kad draugas jau atgavo sąmonę. Bet jis labai sunkiai tebeserga. Jo šonas tebėra suparalyžiuotas, ir, žinoma, jis tebėra ligoninėje nuolatinėje priežiūroje.

Mūsų karščiausi linkėjimai draugui Motiejui pilnai susveikti.

Labai iškilmingai pagerbtas

Sausio 27 d. vakare buvo suruoštos iškilmės pagerbimui žymiojo menininko Paul Robeson, kuris prieš kelias dienas mirė Philadelphijoje. Daugiau kaip penki tūkstančiai niujorkiečių susirinko į Zion Methodist Church salę Manhattane. Ši salė gal dar nebuvo tiek publikos mačiusi.

Pramogų kalendorius

KOVO 7 D.

Niujorko Lietuvių Moterų Klubo **Moters Dienos** minėjimas. Bus meninė programa. Po trumpos programos bus bufetiniai pietūs. Pradžia 2 val. po pietų, Laisvės Salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Įėjimo auka $4.

Ozone Park, N. Y.

LDS 1-MOS IR 13-TOS KUOPOS NARIAMS

Dėl blogo oro negalėjo įvykti LDS 1 ir 13 kuopų susirinkimai vasario 2 d.

Todėl tų kuopų susirinkimai įvyks vasario 23 d., "Laisvės" salėje. Pradžia 1 val. popiet.

Prašome tų kuopų narius susirinkimuose dalyvauti. Bus nominavimas kandidatų į LDS Centro Valdybą.

LDS 1 IR 13 KUOPŲ VALDYBOS

Major Beame siūlomas 1976-1977 metams biudžetas

Ateinantieji finansiniai metais prasidės liepos mėnesio dieną. Bet miesto valdžiai ja reikia rūpintis pajamomis išlaidomis. Miesto biudžet sudarymas ir pateikimas yr miesto majoro atsakomyb Tai va majoras Abraha Beame ir duoda savo pasiūl mus.

1976-1977 metų biudžet gerokai, beveik visu treč liu mažesnis, negu šių met Jis susideda tik $1,460,000,-000, o dabartinis siekia visus du bilijonus dolerių.

Bet majoro siūlomame biudžete nėra nė vieno dolerio naujoms statyboms (konstrukcijoms).

Tai bus bene pirmas toks atsitikimas, kad per ištisus metus nebus jokių naujų statybų!

Iš kokių šaltinių majoro siūlomas biudžetas susidarys? Jame nurodoma, kad pats miestas įneš tik $716,000,000, o kiti visi, daugiau kaip pusė biudžeto, turės ateiti iš federalinės ir valstijos kišenės!

Jei taip, tai majoro Beame biudžetes turės dar pereiti ne tik per miesto tarybos "šerengą", bet taip pat ir per federalinę ir valstijos. O kaip su biudžetu bus, jeigu Washingtonas ir Albany atsisakys reikalaujamas sumas įnešti?

Passing of a hero . . .

PAUL ROBESON

Someone who knew Paul Robeson said: "America has produced few men who gained such delights of artistic achievements and acclaim as Paul Robeson. He was a man of magnificent musical, dramatic and human stature. His passing brought forth many tributes, almost all muting the anguish and brightening the glory.

From his 1898 birth in Princeton, New Jersey, to Stratford-on-Avon was unlikely journey for an American black, but following scholarship years at Rutgers that saw him become all-American athlete and Phi Beta Kappa scholar. Paul Robeson moved into the most distinguished realms of drama and music".

And in the end of his article "A tribute to Robeson" in Long Island Sunday Press, Byron Belt says:

"My own favorite Robeson memory will always be his singing of the theme song of one of the star's 11 movies, "Sanders of the River". I was very young, and Robeson seemed so big — and his heart simply poured through that voice of muscle and velvet straight to mine.

Paul Robeson's last great triumph came at Stratford-on-Avon in a 1958 production of "Othello". It was the final time the great man, his art and his public were truly one. His death should challenge the conscience of America to restore the good name of one of her most noble sons".

Ilse